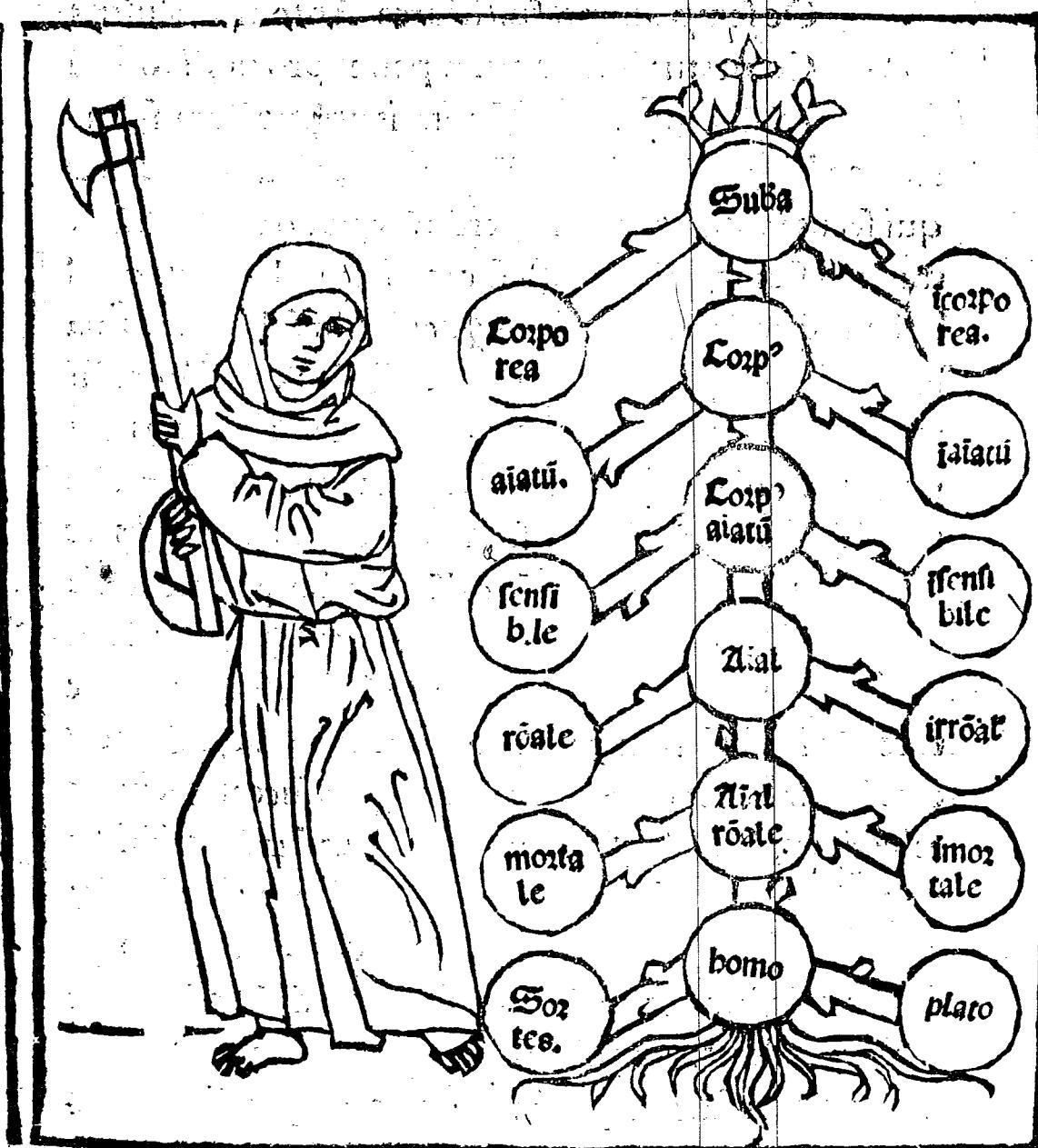

Destructio sive Eradicatio totius Arboris Porphyrii:
Magni philosophi ac sacræ Theologiae Doctoris exi-
mii Augustini Anchonitani ordinis Fratrum Heremi-
tarum Sancti Augustini: Cū quadā Decretali eiusdē.

Prelustri Comiti Marcho Antonio Federici Landen
sis placentini comitis Magnifici Nato: Frater Augusti
nus de Placētia ordinis Fratrū Heremitarum dīui Aa
gustini sacræ Theologiæ humilis Lector. S.P.D.

Oc semp animo fui Marce Antoni prelustris
Comes: ut litteratorum partes pro uirili fouerē
et usq; quaq; in posteritatis utilitatē consipa
rem: eos siquidē ab hominū cōtu estrudēdos existimās
qui secus sentiant. Est. n. perditū quoddā hominū ge
nus: qui sibi tantū nati quasi ceteris inuidentes: si quid
habent quod possit posteris pdesse sibi solis habēt: ma
luntq; id in scriniis charie cōrodi q; alicui uel amicissi
mo impartiri: nauici et flocci. Sunt et alii deteriores lon
ge qui nimū gloriæ studentes aliena inuadūt: secp; alie
nis plūmis iuestiūt: fucis p̄similes: et coruo pauoniis et
se pœnis i signiēte: horū aut qdā adeo harpagōes sunt:
et miluini: ut alienas lucubrations sibi omnino ad scri
bāt (modo id ipune liceat) Quidā āt quales ouiuū abac
tores ubi resciscāt furtū posse a saltuario deprehendi:
emulgent eas: et expillant tandemq; exsuccatas ieunias
et aridas pastori reddūt: enitunturq; ut suadeāt sibi be
ne actū: quod ad eorū manus puenerint causando illas
ab Iuporū icursu: et aquilinis ungulis suo eē studio p̄/
seruatas: infame et neq; genus: hii fātūrā alienā quæ si
integra æderetur posset patrem ex liniamentis indi
care: ne non sint nequissimi: ne non rapacissimi defal

eat/abradunt: et obtruncat/atq; ita maca/naso minor
rem/et uix iam dimidiata suo auctori/non iam suo suis epistro
liis inscribunt: putates sibi i hoc hospiti sat agi:mox ipsi
hiis spoliis personati in scenam prodituri:sed si semel his no
cturnus occurrat furor/petraq; uultus umbra curvus un
guibus: et dirrepta sibi reposcat:nō ne alba restabuit illi
lis uolumina:et turba uicatim hinc et hinc saxis petens
contundet exutas aues. At facest at hinc i malam miseri crui
ce. Ego quippe alias sum:idq; mibi genuinum indulxit na
tura/ut quicquid sum/quantuscumq; sum amicorum sim/nec
quemquam merita laude defraudare aut uelim aut solem
perpetuus litteratorum fauessor. Pertinet nup ad manus
nostras codex quidam antiquissimus: qui ut ex liminari
pagina concordatur olim editus est per sacrum theologiae pro
fessorem Augustinum Ancomitanum ordinis nostri anno ab
hinc ducentesimo octuagesimo secundo:i quo porphyria
nam arborum ita ab radicibus imis diuulsat: ut nequaquam pos
sint antiquorum errata pullulare.de quo tantum hoc dixi
se sat sit: qd Achillini ille nunc satis laudatus: cui uel
primas philosophiarum tempestatis nostre partes citra iuri
diu cedimus:cum libellu hunc sibi repastinandum tradidisti
sem(ne non exactissimus ne non integerimus i lucem ueiret)
non male iqt lectio assidua huius lectio horam supererit.
Ego siqd curauit ut post editionem libri de potentiis auct
orium eiusdem: qd me opera nauante cum antea meus es
set: factus est oium cons. hic quoq; elatibus publicum in
usum prodiret: excusso oī situ/et puluere,cumq; mihi ples

et quod occurreret sub quorum praesidio comodus exiret: te
unum inter ceteros delegi: cui noiam dicare: is. n. es: qd cū
forma sis corporis praestati fortuna felici maiorū stēmate
fauorabili ex nobilissima landi comitū familia: quæ qd
dē ante hac semp mediolanēsū ducib⁹ fuit gratissima:
nūc aut serenissimo francorū Regi est acceptissima: ea
enī dexteritate: tū fortiter: tū sapiēter: multi formes for
tūx rotatus: multimodasq; rerū uicissitudines euasit: ut
nūq; blādis nimiū corrupta aduersisue fracta sit succes
sibus. studes tamē et id iugiter cōtēdis ne tā corporis et
fortunæ bonis qd animi dotibus pfulgeas. Scite qdē di
ligēter critolai trutinā examinās quā bona animi i una
līce: & que ac corporis et fortūx i alia pēdere autumat:
cūq; iā diu legibus isudaueris: nūc ad logicas discepta
tūdes et amēna philosophiæ studia p̄trāsis. Macte aio
iūuenis scilicet ut aliquādo scius sis: nō credulus tātū: i
possibile nāq; ē sine logica alias adipisci disciplinas: dia
lectice, n. iuris est: qdāq; artes cæteræ ploquunt. Verū
eniuero ne tu quoq; in antiquorū errores ex porphiri
ana lectiōe dilabarīs (amicus sane est Plato: sed magis a
mīca ueritas) libellū hūc: quē tibi noiam dicamus: uul
tu illato suscipe lectita / foue / tecū habe noctuq; diuq;
qualis magnus ille Macedo Homerī iliada, sit hoc tibi
uiaticū ad dialecticas disciplinas. breuis ē emūctus / suc
ci plenus nihil inuenies inexcōctū: quod stomachū
offendat.. VALE. et illud memēto me tibi esse deuo
tissimum.

Augustini Anchonitani doctoris eximii ordinis Fratrum be
remitiarum sancti Augustini arboris Porphyrianae
Destructio foeliciter **I**ncepit.
Capitulum primum.

Ummi: ac viri magni Christi Iesu salutari doctrina cōmonitus: qui infructuosam arborem: terram superuacue occupantē: verbo suo succidi mandauit: nec non et pro fructu stude re volentium: ac veritatis zelo: quasi stimulo prouocatus ad arborem quādā infructuosaz et noxiā: multam iam terram in aniter occu pantē precidendā: aciem mentis posse ex acuere studiū diligenter. Ille arbor illa famosa dicta Porphyrii: que ab antiquis philosophis in scientiarū horto plantata: cōiter a subsequentibus doc tis diligēti studio exculta cōsistit: que nō solū infructuosa: sed pnitiosa et noxia: plurimū reperitur amatoribus veritatis. Ad ergo diu ī aio voluēs: Iz in me iā esset securis ad eius p̄cidēdā radicē ifixa: hoc ēt studerē alijs verbis p̄suadere: non m̄ audebā ad eius tota lē auulsionē assurgere: ne forte terminos antiquos transgredi putarer: quos et antiq posuerūt p̄es: q̄ nos in scia genuerunt: timens nihilominus calūrias detrabentū: morsusq; inuidorū: credēs mihi cognitionē vītatis sufficer: et aciē deus dicit et eloq: cū oꝝ: nullatenus hoc attēptassem: nisi occulta fide vidissem: manibusq; trac tassem: multos magnos atq; peritos: nō solū in logicalibus: seu etiā in philosophicalibus: verū in theologicis multarū consideratio nū principiū: et firmamentū ex p̄dicta arbore sumere: q̄ q; piculōsum: et noxiū: q̄ legit itelligat: cū in principio parvus error maxim⁹ censeatur ī fine. Et qz plures sacri doctores: vi ex eoꝝ patet verbis et scriptis: aliquos ramos huius arboris p̄cidissent: veritatis sole lucidius clarescēte cōuicta: nullus m̄ cuius ad nos notitia p̄uenerit: ea radicitus visus est ex stirpare. Hā attēderes for tassis q̄ ramoz vītū p̄deat ex radice: iuxta q̄ Apostolus dicit ad Romanos. Si radix sancta et ramū: aut forte labore vītates si

Ripis

a in

pitenti eius durissimum radicēq; diu in sc̄ientia antiquatā: multa sc̄ia
quasi terra cōfotā non putauerūt euelli posse de facilī vel precidit
q; sine dubio p; difficile est l; valde perutile. Hā cum in huiusmo
di arboris expansione ramorū pōatur al' rōale p; generē: eiusq; dī
uisiue dīe mortale: t̄ imortale s̄int sp̄es hijs oſtitutue: mortale al'
hōi imortale de⁹: q; ipse Dorphyri⁹ exponēs ait. Sum⁹ iqt rōa-
les nos t̄ dī: sed mortale appositiū separat nos ab illis: vbi siue de-
os putet: ydola manufacta que ab antiquis gentib⁹ pro dīs sunt
adorata: t̄ ob hoc imortalia credita: t̄ qr de oībus in eis assidētib⁹
ad interrogata dabant rationabilia dicta q; vix credo dictū phūm
credidisse: siue deos dicat coelestia corpora. Saturnū. Iouem.
Mercurium tc. q; sine dubio corpora imortalia sunt. Niata etiāz
rōali aia ea esse cōiter posuerunt p; hī quidā perypatetici: quorum
doctrinam t̄ sectam profitentur: siue deos existimet substātias spi-
rituales: Angelos. v; bonos: t̄ malos: sicut posuerunt Platonici
cī: qui sine dubio Angeli rationales sunt t̄ imortales: nō tñ dī:
vel aīalia dicendi sunt. Nec omnia abhorret fidelū mētes pīe.
Propterea vt dixi ramī aliqui huius arboris a sacris doctoribus
sunt precisi. Ut aut̄ ostendamus ramorū vītū ex radice pcedere
eiusq; stipitē totum precidere radicemq; suffodere: t̄ sic arborem
eradicare totaliter valeamus: non solum: mentis aciem velut secu-
rim oī accnere: s̄ lanceas sagittasq; corripere: rōes. s. validas t̄ ac-
cutas inducere: qbus confossi arboris p̄fate cultores ipsimet iudi-
cent de sciax horto a vītatis cultoribus extirpādā: sup oīa aut̄ ūfi-
do de gladio spūs q; est verbum dei: quo efficaciter penetrante ac
prīngente v̄sq; ad divisionē anime ac sp̄s a substātia corporalī ar-
boris defensores nullatenus andebūt resistere. Tere. s. fidei fun-
damento vel scripture sacre manifestissimo docimēto: quibus ar-
mis premunitus veritatisq; scuto cīcūdatus: nō verbō suj sophi-
stā nec sacrilegū phūm ex pauescam.

C Capl; b; d p̄cisiōe prīni ramī hui⁹ arboris. s. suba corporeā.

b Eius arboris radix siue stipes: ponit suba: genus
generalissimum: cuius prima diuīsio est in corporeā: t̄ in
corporeā: corporeā substātia corpus: incorporeā sp̄s.

Ad eius suffosionē: atq; enulsionē sic pcedēdū ē. **D**e prius ab
strabi pōt p iellectū a suo posteriori: l; posteriō nō possit a suo pri-
ori abstrabi sicut vult Lomētator sup bīm phīcoꝝ: sup illud: abstra-
bētiū nō ē mendaciū: vñ al' abstrabi pōt ab hoīe intelligēdo formā
generis imperfectā: hō aut ab aiali abstrabi nō pōt scū ingredias es'
sentiam eius aial. s. hoīs: l; ergo substāta corporeā vel icorporeā
abstrabi absq; dubio p iellectū poterit ab viraq;: considerādo formā
illā generis imperfectā: forma imperfecta nō est nisi priuatio actus forme
qz ipsa est forme entia cōcreata māe: q dī priuatio vnu de princi-
pijs: bīm doctrinā p hi in pincipio phīcoꝝ: hec est inchoatio forme
perficiēde: hec est ratio seminalis siue actiua potentia i materia:
q p actionē nālis agentis exterioris sūlis in specie pficiſ per educ-
tionem in actu. **H**ec oia: l; indigeat discussione non in breui fien-
da: tñ ea qz̄tū potui angustau: credens ea non latere phisicali doc-
trina ibitos. **E**x pmissorū igr consideratiōe sic arguo. **C**onīa suba
considerata bīm q est genus generalissimū dicit formā imperfectā in mā
extē pficiēdā p educationē in actu in tali gradu: p adiūctiōeſ diffe-
reniaz: q sunt corporeū t icorporeū successiua: cū talis forma an
aduentū differētiaz nō magis se habeat ad vñā spēm qz ad aliaz:
sicur igic per actionē naturalis agentis pōt educi: t educit in ac-
tu forma sube corporalis: eodem mō educi poterit forma sube spī
ritualis: hoc aut falsum est: t impossibile: nec improbare elaboro.
Sed tu si fidelis es: interrogā oēs sanctos t dicent tibi: subas spī
rituales q non sunt nisi angelus t aia imediare a solo deo cāri: cu-
sus est ratio potissima talis. **L**ū. n. spūalis suba sit naturaliter t
subalter dei ymaginī cōfigurata: quā nec oculus vñq; vidit: nec
auris audiuit: nec in cor hoīs ascendit: bāc ymaginē: nulla opa-
tio: nulla manus poterat effigiare vel configurare: nisi manus dei
omnipotentis filius scilicet qui est vera ymago t figura patris.

Trem alia conclusio sequitur ex consideratiōe premissa scilicet
qz sicut foīa substantie corporalis est essentialiter in materia preia-
centi bīm rōem seminaleꝝ vt est dictum: eodem modo t forma spī
ritualis q non est minus falsum: t impossibile qz predictum:
quāmvis secundum sanctos ponamus substantias spirituales:

Capitulum

Aug.

ex materia ostare et forma: nullo tamen modo ex materia praeterea esse productas credendum est: sicut dicit Augustinus super genes. li. 7°. et li.
x^o. creatio immediate de nihilo est negativa: et hoc cuius singulari subiecti
spirituali est sicut cum ea sua materia ocreata. Amplius si subiecta est genus coe-
ad corpus et spiritus: sicut predicta huius arboris pullulatio demonstrat:
tunc necesse erit alia entia quaevisque sunt cois corpori et spiritui: si significat
illud genus coe: aliquo per illud genus nihil importaretur: et hoc est fa-
cilius dicere: sed quocumque aliqua coe hanc entiam: quaevisque de logico ex-
 uno illoque poterat fieri: et si non per nam: poterit tamen fieri per diuinam posse
infinitam. Sed de corpore spiritum vel eum de spiritu corpus: deus facere non
potest: sic coiter tenet doctores fideles: et Augustinus doctor principium
dicit aperte li. 7. sup gaudi. et li. x. propter principium virtutisque et intelligentiae
immortalitate anime: ca. i. 7. dicit. Hinc adeo cogi non potest ut convertatur in corpore: gaudi nulla
hanc coe entia: corpore et spiritu: et per se nullum genus. Hic rendeat The-
ologorum nostro pitia: quod deus omnipotens corpus producere et spiritus virtus deum
nihil: convertitque si voluerit virtus in nihil: nec potest unum in aliud converti
re: corpore. scilicet in spiritu vel eum. Mirabile docet cum possit quodlibet corpore in quocumque
corpore aliud cum voluerit mutare: quemque spiritum in aliud quemque spiritus trans-
ferrere: corpore tamen in spiritu non potest: nec eum spiritus in corpore transferre: bene dicimus que
hoc sentio: hoc credo de omnipotencia dei mei. Attredendum ergo diligenter est
quod gaudi virtus sentit de omnipotencia dei: hoc credere deum: sed posse oiam facere
quod ad honorem omnipotentie ducuntur: non autem non posse nisi solus quod sue omnipot-
entiae derogatur: quod scilicet hoc posse non est posse. Testatur at Gabriel angelus

gabriel.

Apls.

Ylari^o

Et Marie luce primo: quod non erit impossibile a deo oportere spiritum. scilicet acceptum
tuum: et Apl. ad ephe. 3°: quod deus potest est oiam facere super habitudinem quodque
petimus: aut intelligimus: nec a deo me hoc dubium habeo quoniam deus plus face-
re possit sua potentia virtute: quodque quodque intelligimus creare: non enim credendum est
aliquam ratione dei: potest infinita cuiuscumque creaturam limitibus claudendam. Sed
si corpore et spiritu: sine subiecta corporalis et spiritualis aliqua qualitateque eius
habet coe quam significat subiecta quod eis supponitur ut genus coe: quia
iuxta quod dicit Ylari^o de sinodo quod non dissentit in generis: ut inicere manef-
tum: tunc per cuius dubium intellectus resoluere poterit hanc spei: quodlibet
utique ad predictam coem entiam: vel est illi super addere alterius spei for-
mam sive perfectiorem: sicut per predictis: cum talis essentia sit resoluta: de-

se nullā hēat icliationē seu ordiationē aliquaz: plusqz ad suā oppo sitā: q̄ si ita ī re fieret: sicut itellec̄tus concipit vere & intelligit recte: tūc diceremus ex yna illaz spēz fieri alterā ex corporali. vñ. substānis spūalem vel eꝝ: sed hoc deus facere minime potest: q̄ tñ itellec̄tus vt p̄z: rite concipit: & intelligit vere: hoc autem dicere prop̄ba num existimo: ergo necesse est dicere spūalem substātiā & corpora lēm nullam oīno essentiā vel naturam habere cōem. & p̄ dñs nūl lum genus.

Capitalum tertium in quo p̄dicta declarant: & quedā questio breviter solvitur.

Tantez predicta clarius líqueat. Est notādū q̄ sicut predictū est: illa non subsunt dei omnipotētie: que posse non esset posse: sed potius nō posse. & que facere nō est facere: sed potius destruere: hec aut sunt illa que in se ipsis implicat ḥdictionē. Lū yna pars ḥdictionis destruat alteram: si alicuius potentie ḥdictio implicatur. tūc q̄ ponitur simul destruitur: & q̄ destruitur simul & ponitur: & hoc est oīno nihil: verbi grā: vt aponitur simul aliqd ens & non ens. & q̄ aliquid ī eodē instanti simul sit & non sit: & hoc deum facere non posse dicitur ratione predicta. Sicut etiam dicitur: q̄ ea: que ī p̄terito transferuntur non potest ad p̄nū revocare: hoc non est pp̄ aliud: nisi q̄ ḥdictiō nem implicant vt est dictū. Lūc dicitur q̄ deus non p̄t facere de corrupta virginē: nō est intelligendū quod nō possit mēbra corrupta restaurare & in statum pristinum renocar̄: quia absqz dubio hoc potest: sed q̄ non p̄t facere q̄ iam corrupta non fuerit corrupta: q̄ simul poneret q̄ eodē tempore fuerit corrupta & nō corrupta: & sic vt p̄z contradic̄tio implicatur: cum ergo dicitur: q̄ deus nō p̄t facere de corpore spūm vel ecōuerso: non pp̄ aliud dicit̄ nisi quia huiusmodi contradic̄tio implicat̄: hoc autem sic p̄z. Si deus faceret de yna specie aliam vt de equo boiem vel leonem vel asinum vel quodlibet aliud animal: tunc non auferret a boue quicqz addic̄tum quod habet supra essentiam animalis: & talē essentiāz sic denudatam vestiret & informaret p̄ se: cum forma vel p̄fectione alterius speciei: & sic diceres fieri d̄ yno animali aliud & fieret vere. di

Capitulum

cit .ii. Augustinus de libro ar. cap. i3. q̄ forma perfecta ablata re manet alicuius forme inchoatio: que tanquam materies ad perficiendum subiacere videtur artifici. **Ei si obiciatur q̄ equus vel bos in quantum animal manet: ergo non transit totus equus i aliud animal.** Id hoc r̄nder ph̄us: primo de generatione dicens: q̄ si ex aqua fit aer totū transit i totū: quia licet remaneat materia siue corpus elementale q̄ est cōe virtusq; nihil tñ manet secundū q̄ aqua: sed totū est aer. Idem etiā ph̄us septimo meibaph. q̄ illud q̄ fit ex aliquo dī esse ex aliquo quod transmutatur: non ex aliquo q̄ remanet in eadem trāsmutatiōe: eodē modo dicendū est i proposito. Quare autem natura sua virtute & operatione hoc facere non potest cum ph̄us dicat. i6. de animalibus q̄ in generatiōe animalis prius est animal q̄ equus siue bos: sicut datur exemplū d̄ embrionē q̄ viuit vita plante deinde vita animalis deinde vita hoīs: cum ergo illud non sit perfectum in aliqua specie sed tantum habet generis. s. animalis perfectionē videtur q̄ possit tam ad unius q̄ alterius speciei perfectionem duci per actionem naturalem. Id hoc respondeo q̄ lī animal illud non sit perfectum in aliqua spē: sī dicitur individualiū generis: tamen in se habet essentiam siue incoitationem forme: que est ratio seminalis unius speciei tantū: & non alterius quā. s. forme essentia ipsa natura nō diuidit. **Oportet etiam eam auferre non potest: sed potest eam ad actum perfectionis educer.** Non est enim natura creatrix formarū naturaliter: sed perfectrix creaturez. Inde est q̄ d̄ seie frumenti faba non nascitur naturaliter: nec de faba ciminum v̄l' equus: similiter homo non potest equū generare sī hominem: nec equus bovem sī equū. Oportet enim unumquodq; generari generatione uniuerso a sibi simili nomine & specie: sicut dicit ph̄us bo physicorum.

Deus autem qui illam essentiam forme materie cōmunicauit: potest & eam auferre & aliam quam voluerit eidem materie dare. ideo potest quodlibet in aliud quodcuq; voluerit cōmutare:

Sed si de corpore velet facere spiritum aut econuerso: nūc oporteret resoluere aliquā illaz spēz v̄sq; ad nihil: quia nullam

Tertium

babet communem essentiam vel naturam: et inde si aliquam eorum ficeret non diceretur illa fieri de aliquo: sed potius de nihilo: et hoc non esset facere proprie: sed creare: et simul aliquod de aliquo facere diceretur: et de nihilo: et hec est contradictione manifesta. Quia tunc sequeretur quod simul esset nihil: et aliquid: et ens: et non ens: cum dicatur spiritus de corpore fieri: quod tamen vere de nihilo fieret: et econuerso: corpus de spiritu: nec est alia ratio nisi quia nullam haberet communem essentiam vel naturam: que in tali commutatione posset remanere communis: et ad hoc insinuandum principium creationis: hec sola distinctio propriæ reperitur creature. scilicet spiritualis et corporalis cum in principio creauit deus coelum et terram. id est Augustinum: spiritualez naturam et corporalez: ut inter has naturas creatas esset omnino originalis essentiarum diversitas: nam sicut patet: per Augustinum diffuse in libris super genesim cap. iij. et in quarto libro confessio eius et in libro contra aduersarium legis: et prophetarum de illa inferiori materia que de terra dicta est: factus est mundus totus tam corpora celestia quam elementa: et elementata solum spirituali sustentia excepta: que de materia fieri non potuit preiacenti ut est superius dictum. Sed cum secundum philosophum in libro metaphysice: illa differunt per genus que non habent materiam communem: sed spiritus et corpus ut patet nullam habent materiam communem: nullum ergo habere poterunt commune genus. Dabitur autem forrasse in his materia de opinione illa que ponit essentialem unitatem materie omnium: tam spiritualium quam corporalium. Qui autem hoc dicit attendat quod quamvis opinio magnos habeat defensores: mulieres tamen et probos habet impugnatores: propter quod redditur dubia valde. Ego autem ut veritatem fatear huius opinionis impugnator non sum: sed defensor: et credo quod bene possit sustineri et defendi. Si intelligatur unitas essentialis negantem: et nullatenus positum sicut clare dicit: et bene Commentator super undecimo metaphysice: et sic habet illa veritatem; nec est aliqua tenus contra predicta.

Aug.

Lömi

Capitulum

¶ Amplius cum substantia p̄dicari dicas de vtraqz. sc̄ corporali & spūalī: non accidentalē: s̄z substātialiter: ergo earū genus esse uidetur. Ad quod dicendum: q̄ nūq̄ de vtraqz substātia vniuoce p̄ dicabitur: nam etiam predicit de deo: dicimus enī deus esse substātiā: nunq̄ aut p̄p hoc deum ingenere cū alijs collocabimus: ab sit. Et tēde autē q̄ q̄uis equiuocatio non impedit generis intentionem: quia vt dicit ph̄ūs 7° physicorū: in oī genere latēt equiuocationes: intelligendū tñ est de equiuocatione que gradus ponit i fra eandem naturā: nec essentiā diversificant: vbi equiuocatio dicit diversitatē essentie: t̄ nature omnino destruit generis intentionem & q̄ ille sit intellectus philosophi ibi de equiuocatiōe in genere p̄ per verba eius: vbi sic dicit: qz sunt equiuocationes: alie qdē multū distātes: alie vero habentes aliquā similitudinē: alie vero p̄xime: aut genere aut similitudine: vnde nō vident equiuocationes esse: cum sint hec sunt verba eius septimo ph̄sicorū circa finem. Que autem sunt oīno diuersa in essentia & natura: illa non habet distantiam aliquā magnā vel paruā: sed est inter illa distantia infinita sicut inter aliquid & nihil: t̄ ens & non ens: t̄ talis est distantia inter creatorem & creaturam: inter creaturā spūalem & corporalē & etiā inter substātiā & accidens: t̄ ideo hic nihil possunt h̄c cōe q̄ de eis tanq̄ genus vniuoce predictur. Vnde nunq̄ ē intelligendum q̄ eadem substantia predictur de deo: & angelo & equo cū dicitur deus est substantia: angelus est substantia: equus est substantia: hec enī tres substantie nullam habent essentie vel naturae idem patrem: sed solū vnitatem nominis siue vocis: ideo nullo modo poterit dici genus: sicut cuz dicitur deus est: angelus est: hō est: nullo modo hoc verbum est de eis vniuoce p̄dicat. Hā sicut dicit Aristoteles bo ph̄yermīnias: qñ hoc verbū est: est secunduz adiacens: tūc significat idē q̄ subm. i. significat illud esse q̄ h̄z subiectum. Cum ergo dicitur deus est: significat esse dei: q̄ est eternum: cū angelus est: significat esse angeli q̄ est coeuaternū: cū hō ē significat esse hōnis q̄ est temporalē: hec autem tria scilicet eternitas: coeuaternitas & tempus: non possunt una voce nisi equiuoce significari.

Capitulū q̄rū de precisione huīs rāmī. s. subā corporeā.

Rboris prefatē sic auulsa radice non videreſ vltierius
inſtendū ad p̄cīſōneſ ramōz. Hā ſtipite eius exciſo
radice effoſa: rāmī vigorez nō obtinebūt; ſed i ſe dſiciē
teſ exſicabunt. Sz. t una ſpē ſiue dřia ſic ſubā icorpo
rea p̄cīſa totaliter: eadē rōe vt t ſua oppoita. s. corporeā ſubā eſſe
p̄cīſa. Sič. n. vlt. phis. 6. topicoz: ybi pōit ɔſideratiōes d̄ viſ dřijs
cognoscēdis: nūqz aliq dřia (q̄ adueniens gñri ɔſtituat ſpēz) eēt vā
nī ſi eius oppoita ſub eodem gñre ſpēſ ɔſtituat: ſic i pria. igf ade
ſtructiōe ɔntis: ſi ſubā icorporeā nō pōit eſſe ſpēſ ſubē p ſuā dřiaz
ɔſtitutuā vt p̄z ex pdcīſ: nec corporeā ſubā eius oppoita ſpēſ hu
iū ſuā gñris eſſe poterit p alia dřiaz ɔſtituta. Quia m̄ aliq h̄ic dubia
ſoluenda occurru: t viuila dicenda q̄z plurima q̄ etiā ad predcōrū
ɔſfirmatiōem t dilucidatiōeſ valebūt nō recuſo labore: qn ad eius
abſciſſiōe vigilāter intēdē: facio at hoc argumētū plurimū viſitarū
cū corpus ponat a pho vi clare p̄z. tercia ſpēſ q̄zitatis lib. predi
camtoz: pbat etiā lib. p̄rio d̄ celo t mūdo: in principio. Solū cor
pus q̄zitatē eſſe pfectā oēs hñs dūmēſiōes nō poterit (vt v̄) aliq
mō poni ſpēſ ſubē in x principiū illō nouissimū. Diversoz gñrē
nō ſubalternari poſitoz diuerſe ſūt ſpēſ t dřie: buiū ſuargumēti ſolo
ſic duciſ t iſcripziōis h̄i. q̄ corpus pōi mltipliciter ɔſiderari v̄ ſu
mi: t cū ſic duciſ v̄ ſumit eſt i predicam̄to ſubē: cū at alr ſumit v̄ ſ
ɔſiderat eſt i predicam̄to q̄zitatis. Ille modus ſoluēdi quo cōiter
ab oib⁹ ſoluſt (pp deū) prudens lector attēde t pōderosa yba iu
dicis veri ſtatera diſcerne. Hā qđ aliqd pp diuersuz modū dicen
di v̄ ſumendi poſſit h̄ie diuersas ppricetates ſiue reſpectus diuer
ſos t varios ſuſtineri pōt t dīci. Q̄r enī ſi rei vna t eadē remanet
Sed qđ aliqd pp diuersum modū dicendi v̄ ſumendi poſſit eſſe
ſuſtātia t accīs: q̄ ſunt oīmo in enī ſi diuersa. H̄oc eſt oī absurdī
tare absurdius: nā ſi corpus ē v̄ ſuſtātia t ſpēſ ſuſtātia: q̄ ſi mo
dus dicendi v̄ ſumendi facit illō eſſe q̄zitatiōeſ: t ſi v̄ ſe q̄zitatis eſt:
quō diuersus modus ſumendi v̄ ſic dicendi faciet illud eſſe ſuſtā
tia: Gateoz ibecillitareſ meā: hoc nō capio nec intelligo: ſuſtantia
enī: t accīs ſanta ſunt diuersitate diſtincta vt nec eſſe ipſuens pos

Ph.

Argu:

Sola.

sunt habere cōe: quamvis enim accidentia sicut substantie essentia
 veram nō habeat: sic nec verum esse: quia eorum esse ē in esse: nec
 dicuntur entia proprie: nisi q̄ sunt enīs: sicut dicit ph̄us 7°. me-
 thaphisice: habent tamen suo modo essentias concreatas materie:
 vnde postea producunt in actum: nullo modo enim puto veram
 esse quorūdam somniātūm positionem dicentium: accidentia na-
 turaliter de nihilo educī in esse: nulla enīz opatio finitē potētie po-
 test aliquid de nihilo facere inter que est distantia infinita: vnde si
 cur cōmuniter dicunt sancti: de⁹ crēdi pōriaz nulli creatūr cōmu-
 nicauit: quia nulla creatura eam capere potuit: sic ergo originali-
 ter diuerse sunt essentie substātie ⁊ accidentis: vt nūl cōmune ha-
 bere possint: vt dictū ē supra de substantia spūali ⁊ corporali: prop-
 ter quod nec genus possunt habere cōmune: ⁊ illa est ratio quare
 ens non est genus: propter equiuocationem non ingredit̄ ipsaz es-
 sentia vel nāz sed in originali natūr vel essentie diuersitate: ⁊ sicut
 supradictum est de corpore ⁊ spiritu eodem modo ⁊ ratione consi-
 mili: deus nō pōr facere de substantia accidens vel d̄ accidēte sub-
 stantiam: licet enim humanitas in xp̄o dicatur habere modum ac-
 cidentis in essendo eo quod non in se substantificat. sed i nobilio-
 ri supposito diuine persone: non tamen propter hoc est accidens.
 sed substantia uera. similiter quia in sacramento altaris accidentia
 remanent sine proprio subiecto: dicuntur modum habere substā-
 tie in essendo: non tamen substantie sunt: sed accidentia vera. Enī
 plius sic uult ph̄us in p° ph̄isicoz: ⁊ cōmentatorz hoc demonstrat
 ibidem ⁊ etiam super octauo methaphisice: si aliquod in aliquo ē
 accidens vbi cunqz illud est: oportet quod sit accidēs: sicut ponit
 exemplum: quia calor est in aqua accidens: oportet q̄ esse in igne
 ⁊ in alio quocūqz sit accidens: ergo si corpus verum est quantitas
 ⁊ species quantitat̄ vbi cunqz erit: necessario quātitas erit ⁊ nul-
 lomodo substantia esse potest. Preterea cum substantia corpo-
 rea non sit nisi substantia: que est trīna dimensio: que est corporoz
 ras: ⁊ est quantitas: non dicetur esse nec erit talis quātitas in sub-
 stantia sicut substantialis forma: sed potius sicut accidens in sub-
 iecto: ita q̄ corpus denominative dicatur a corporeitate a qua solo

casu differunt: sicut accidens concretum & abstractum. Sed iuxta phūm in p̄dicamentis: concretum est in eodem genere cum abstracto sicut in genere quantitatis: igit̄ s̄i corpus erit in genere quantitatis cuius rō est: qz l3 albedo sit subiecto vel substantie accidens, est tñ forā substancialis albi: & albū cū sit nomen impositū forme: & a forma: eandem formā sigāt: dat tñ intelligi subin: unde albedo albedinē sigāt abstractā: albū albedinē sigāt in subiecto: iō in alio genere esse nō pot. qz in genere sui abstracti: s̄i corporeitas: q̄ non est nisi tria dimensio accidens substantie: est tñ forā substancialis corporis: & corpus solā corporeitatem sigāt cū intellectu subiecti necessario igit̄ erit in predicamento sui abstracti. sc̄ quantitatis.

Ulterius certum est q̄ quantitas abstractis a subiecto sicut sc̄ iuxta thematice demonstrat: sed magis dpendet quantitas a subiecto q̄ subiectū a quantitate: ergo multo fortius subiectū abstracti poterit a quantitate: potio igit̄ q̄ aliud sit corpus substancialia aliud corpus quantitas: q̄o utrum corpus substancialia q̄ est subiectū quantitatis (ut ponitur) possit abstracti a quantitate: si pot abstracti: ergo erit corpus substancialia sine latitudine longitudine & profunditate: & oīo sūn extēsio: qzqz sit absurdū intelligēb̄: est tñ qz hoc nullomō pot cader i intellectu.

Q̄is. n. extēsio ē foraliter a quantitate: pp q̄ etiā accidentia extēsī dicūt rōne quantitatī: vt phūs. v. in p̄dicamentis: q̄ quantā superficies tñ albū. Si aut̄ alicui hoc ipole nō appet: procedat vlieri uestigādo: utrū talis subā corporea sit omensurabilis loco xl nō: qz si est omensurabilis: planū est q̄ nō est sine quantitate: mensura. n. est illud p q̄ cognoscit̄ quantitas sic. d. phūs. v. meib. si nō ē omensurabilis: nō est ergo subā corporea: s̄i spūalis. nā sic. d. phūs tertio meib. corpus nēcīo est ut habeat aliquā figurā: & si pole fuerit vt corpus nō habeat figurā: pole erit vt nō habeat dimensiones: hec atq̄a sunt h̄ rōem vt p̄z. Appet hec maxie si quis oculo fidei purificato inspiciat modū exīdi: quez h̄ sanc̄issimū corp̄ xp̄i sub sacramento est. n. subā corporis xp̄i cū tota sua quantitate: qz a quantitate nō abstractis: nō est ibi quantitatue: abstractis. n. a mō exīdi secundū quantitatez: & p̄pea nō omensuratiue: s̄i h̄ modū exīdi q̄si sube spūlis si vere abstraberet a quantitate: nō remaneret: nisi vere spiritualis

Capitulum

Pbi. substantia: et hoc videtur sentire philosophus septimo metaphysi.
vbi sic dicit: longitudo et latitudo et profundum sunt quantitates.
Quantitas. n. non est substantia: sed cum longitudo latitudo et profundum fuerint
abstracta nihil vel permanere poterit id si fuerit aliqd per suam diffinitionem
sunt substantia corpoream sive corporis quod ponit substantiam a quantitate abstractam nullum
poterit: hoc autem non est propter aliud nisi quod quantum tales sunt substantias sua
forma sicut albus ab albedine abstracti non potest: nam substantia quae est alba ab
albedine abstracti absque dubio possit: similiter substantia per se dicta abstracta
potest a quantitate corporis a substantia nonque: Sic ergo albus non nisi in ge-
nere quantitatis: sicut et corpus in nullo alio genere erit nisi in genere
quantitatis: et sic nullomodo: species substantie ut ponit arbor
prefata.

Cap. 5. de precisione huius rami. s. animal rationale.

¶ Sem hinc satis conuenienter sine ipso dictis. ita ut per
enulsa arbore tota propter eius pullulationem succisa. Sed
quod hinc adhuc aliqd difficultatis quod solet in distinctione esse
nihil: nam ad eas declarandas intendere. hinc. n. hec arbor in
sua expansione ramorum vbi aial genere dividitur in rationale et in irrationalis.
¶ Cetera hoc autem consequitur fieri tale argumentum: sicut. n. d. Porphyrius et
vitas est. pro parte quod est hinc genere divisiones omnes subesse positas. Si autem rationale est
hinc divisionis constitutiva educita a genere pro parte. igitur illa forma vni homini i-
est rationale sicut nam est in materia potestate et a eadē educita: sed hec
forma est anima rationalis: ergo anima rationale a genere potestate educeretur quod
est inconveniens et impotens. Ita studi argumentum reputatur difficultissimum in qua-
stione illa a educatione animae rationalis in esse. scilicet quod spiritus anima ra-
tionalis sit exeducta: et quod difficile est: in hinc conatur sunt ei difficultas
diversis vijs evadere. vni quod hoc in diversis diversa legi: volo ut possim diversorum solu-
tions exponere ut patet quod nulla eoz
satisfaciat ad plenum: quamuis sint doctorum magnorum: qui
dam autem sic solvunt dicentes quod duplex est rationale. Est enim
rationale partis unde dicitur anima rationalis et est rationale to-
tius unde dicitur homo rationalis: rationale partis est illud quod cre-
at et homo non est divisionis totius: quod sicut species est totum esse

Ergo.
¶ Dor.

in diuiduorum: ut dicit Boetius ita oꝝ qꝫ dñla que ostensili sp̄es cō
 plectat totum esse: et sic dñ vere qꝫ hō generat: lz aia qꝫ est eius cre
 etur: ita illud rōale pōt dici educū de pōa generis: lz aliud rōale
 creer: vere credo qꝫ isti volunt benedicere: m̄ nō dicūt. Nā illud
 rōale qđ dicunt esse totius realiter nō est aliud quā rōale p̄tis: cer
 tum. n. est qꝫ hō nō dñ rōalis: nisi p̄p pōaz rōcinādi: qz nō h̄z nisi p
 animā rōalem: aia. n. rōalis p̄p sui vniōnem cū corpore cōicat cor
 pori actiōes suas: ita qꝫ dicunt esse totius coniuncti: lz principaliter
 sint anime: qđā aut̄ sunt corporis principaliter sic dormire: come
 dere: et h̄mōi et m̄ dicunt esse iuncti: sic. d. phūs. p̄tio d̄ aia: qꝫ aut̄
 vnu generet et aliud creer hoc nō posset veritatē b̄fe: nisi vnu esset
 ab altero diuersum reali et vere: cū rationale totius non sit aliud
 quā illud qꝫ est p̄tis qꝫ est p̄ creationem: p̄z tc. Preterea aliud dī
 cūt sic. d. phūs p̄tio ethi. cap. 9. t. c. i8. duplex est rōale. s. rōem ba
 bens in seipso: et itelligenſ: aliud dñ rōale a rōe p̄suasibile: et obe
 dibile rōni: et hoc dñ esse hō: nō m̄ p̄ primū rōale fz enā p̄ secūdū:
 qꝫ etiā per hoc differit ab aialibus ceteris: et illud dñ cōsistere i po
 tentijs inferioribus: et sensitivis qꝫ generant: et ita illud rōale dñ po
 tentia educit generis: primū qdeꝫ dñ rōale ipatū: et illud est qꝫ cre
 atur nec est hōis dñia. Sz hec v̄e est fuga: stat enī qꝫ hō inquātū
 hō est rōem h̄is in seipso: et itelligenſ: et p̄ hec principaliter et ma
 xie dñit a ceteris aialibus: quibus inquātū. s. cetera rōis dignitate
 p̄celit: p̄p qꝫ et hō factus est ad v̄inaginem dei: et dñs oīum est cō
 stitutus: sic p̄z in rerū creatione: v̄mago aut̄ dei nō est in potentijis
 inferioribus sensitivis vel in hijs qꝫ sunt p̄ generationem: fz in eo
 qꝫ capax dei et particeps esse pōt: p̄ cognitionem v̄z: et amorem: p̄ i
 tellectum. s. et affectū: sicut. d. Augu. in q̄plurimis locis. Pre
 terea distinctio p̄dicta philosopbi v̄r eadem esse si quis bene inspi
 ciat cuj illa quā ponit Augustinus libro de trinitate vbi distin
 guit rōenem supioreꝫ pōa cōem et inferiorem: virū. s. et mulierem: et
 penes superiorē pōa cōem quā appellat virum dicit resistere impi
 um totius regni aie cui etiā inferior rō obtempare d̄z et subesse sic
 mulier viro. Sz certū est qꝫ hec distinctio nō ponit realē diuersi
 tate rōalis vel rōnis: qꝫ nec diuersae potestie esse dicunt: fz diuersi
 tate rōalis vel rōnis; qꝫ nec diuersae potestie esse dicunt: fz diuersi

vires vel quasi diuerte spēs ynius potentie: et iō reddit id q̄ prius
 Ideo dicūt alij q̄ rōale est i pōa gñris: passiua:sive ūceptiua nō tñ
 actiua:q̄ illa forma. s. aia rōalis pp sui nobilitatē nō est in pōa ac
 tiua nature:sz imediate creaſ a deo: et danda est instantia i pposi‐
 to:q̄ vt dicit ph̄us 8° t̄hōpi. o3 eū: q̄ instat in altero instatiā facere
 aut diceſ hoc solū tale' est: hec rñsio l3: in hoc: q̄. d. veritatem ponat
 nō tñ euacuat difficultatē:q̄ nec ad obm̄ rñdet. Hā sic. d. c̄m̄tator
 super .io. metba. si in nā est aliqua pōa passiua necio erit et pōa ac
 tiua ibi corrñdēs: et rō hui⁹ ē. Et natura nihil facit fruſtra nec d̄f
 ficit i nc̄ijs vt dixit ph̄us tertio d̄ aia. Preterea certū est q̄ foſa
 gñris ē foſa iopleta respectu foſe ſpēi: que poſteo p̄ adiunctionē dif
 ſimiūis cōplet̄. et ſic cōſtituit ſpēs p gñris ūctionē: et pfectiones.
 et ſic d̄ h̄e modū māe:q̄ p aduēti foſe pficiſ:sz mā vt planū eſt n̄
 pficiſ: niſi ea foſa quā h̄z i ſe in pōa:nō ſolū passiua et ūceptiua:sz
 etiā actiua:dic. n. Dionyſi⁹ d̄ diuinis noib⁹ ca. 4. q̄ priuatio q̄ ē i
 natura eſt priuatio particularis:nō v̄lis et q̄ illa priuatio h̄z virtu
 tē. hoc uult dicere q̄ nō ē pura priuatio:sz eſt v̄it⁹ actiua: et Aug.
 li⁹. 22. 8. c. d. p⁹ in rōe iqt yniuſcuinſcūqz māe quoddamō inanū
 ē: q̄ nō ē. imo q̄ latet:sz accessu tp̄is eſt. vt post appebit. ecce apte
 dicit Aug. enītā ſive forme inchoationē eē i māz: ſi ergo hō vere ē
 ſpēs aialis. nc̄cio foſa cōſtituēs hoieſ in eſſe erit(vt v̄. i potētia ac
 tiua māe v̄l nāe cū n̄ ſit aliō p enītā q̄; foſa aialis. d̄rens p pfectū
 et ipfectū: ſi talis diuersitas non diuersificat enītā. Sz obiciet mībi
 qđ videor in hoc afferere opinionē d̄ vnitate forme: gradusqz foſa
 rū deſtruiere i ſpoitīs: multū doleo q̄ tāta diſſiſtas mībi in hoc oc
 currit:sz non poſſuſ aliud: o3 diceſ qđ ſentio l3 male libenter: bāc
 diſſiſtate pplexā et q̄rellā antiquā breuiffime diſſiam: dico ſī ſi
 ne p̄iudicio ſnie ſaioris: et puto qđ vtraqz opinio ſive q̄ ponit vni
 tate: ſive q̄ ponit gradus in foſis poſſu v̄itatē h̄re: ſi ſane itelligat
 vt videlicet vnitas poṇat i enītā et gradus in eē. eadē. n. enītā po
 test diuersas pfectiones h̄re: et ſic diuersa eē recipe: ſecūdū gradus
 diuersos q̄ gradus cōſtituunt p diuersas foſas enītialiter differētes
 et p̄pca dāt et cānt diuersa eſſe ſcđm enītā: nihil oīnus p̄dicta enītā
 q̄ illa eē ſen iſtos gradus p̄cedit eadē re manēte: q̄ potest cap̄ ca

Loīn.

Dionī.

piat. Quo. n. hec beat fieri non posset hic breuiter explicari: sed q̄ ita sit non ē dubitadū: ad qđ videndū: t̄le exēplū accipias: q̄stas q̄ al' ē idē genus i oib⁹ suis spēb⁹. t̄ oēs spēs sunt idē i eo. Q̄ oēs spēs eādē gñris entiā p̄cipiat: t̄ tñ nibiloīn⁹ spēs ip̄e iter se entiō liter dñnt p̄ diuersas entias constitute. Si aut̄ diuersitas oio eēt i en̄tiā sic i esse: nūq̄ supiora p̄dicarent de suis iferiorib⁹ entiāl̄r: imo nec ibi eſſ̄ ratio aliq̄ supioris t̄ iferioris: t̄ sic oio nibil eēt gen⁹ p̄ spēs: pp̄ yō prauū itellectū dictaz̄ opinionū m̄ltas iā m̄branas oc cupauerūt: q̄ bic ide sunt dicta t̄ plura non continentia vñtatez. Nā gddā non intelligentes d̄ qbus loquunt̄ nec d̄ qb⁹ affirmat oīmo dā vñtatez forē iōpoito aſerentes vltimā. s. foſaz. t̄ nullā alia d̄ p̄ cedentib⁹ iōpoito eſſ̄: p̄raue d̄fender volentes i multas fantasias t̄ falsas iſanias p̄p̄erunt: q̄ non solū scie vñtatez obfuscāt vñtuz etiā fidei pietatez eneruāt: pp̄ q̄ talis p̄oīto iuste ɔdēnas: t̄ a fide libus dicitorib⁹ reprobat̄. Sz d̄ hoc nibil ad pñs: redeamus. igit̄ ad p̄poītū. Si al' vere t̄ entiāl̄r p̄dicat̄ d̄ boie vera erit entia aial' i boie: nec eſſ̄ māe tm̄: q̄ a mā non eſſ̄ ūcta p̄dicatio entiāl̄: sic non potest dici cultellus eſſ̄ ferz̄: sz d̄ ferro: nec panis eſſ̄ farina: sz d̄ fa rina: eodēmō si al' eſſet i boie tm̄ māl̄ nullaten⁹ poss̄z dici bō ē al' sz diceret bō eſſ̄ d̄ aiali: t̄ talis p̄dicatio n̄ eſſ̄ gñris: gen⁹. n. foſal̄r p̄dicat̄. Nā sic. d. ɔmitator̄ sup scđm metha. sup illđ in fūdam̄to nāe nibil eſſ̄ distictū: gen⁹. pprie. d. foſaz: nō mām: materia. n. non p̄dicat̄: q̄ d̄ ūm̄ diuersas foſas: gen⁹ aut̄ eſſ̄ vñū i foſa media iter actū t̄ potentia i multis: t̄ iō p̄dicat̄ d̄ spēb⁹: t̄ eaz̄ idividuis: mā aut̄ nō p̄ot̄ p̄dicari d̄ spēb⁹ gñrat̄ ex ea. Antīq̄ aut̄: t̄ maxie Ele xāder iā scripserūt ɔmonstratiōne q̄ gen⁹ eſſ̄ aliđ a mā: hec sūt vba ɔmitatoris. Ex qb⁹ manifeſte appet q̄ gen⁹ alicui⁹ non potest di cere tm̄ potentia passiuā: cū dicat foſaz: t̄ q̄ foſa illa non eſſ̄ p̄fec ta: d̄r eſſe media iter potentia t̄ actuz: p̄ quez formā genus d̄r eſſe vñū i multis. Dicit etiā ph̄us 3° meth. q̄ gñra sunt p̄cipia foſaz: t̄ q̄ impole eſſ̄: q̄ genus p̄dicet̄: niſi d̄ formis: q̄ insunt ei.

Si igit̄ aial' vere p̄dicat̄ de boine: sicut genus de sua specie: vere bo: m̄nis forma erit i animali formaliter: sicut i suo p̄incipio na turali q̄ manifeſte philosopbus ostendit, 7°. meiba. ita inquiens.

Capitulum

Universale dicitur subiecto aliquo: et si ita sit: ipso est ut non sit sic illud quod est per entiam: sed hoc est in hoc sicut aialis in equo: et hinc est philosophi: quod ita sunt ad propinquum manifesta: ut expositio non egeat.

Si ergo rationale est divisa in aialis: et constituta hinc: per ipsas prout cipabit bonum entia aialis: ergo non erit in potestate passiva sive receptiva: sed activa. **E**t propterea alii respondunt: et dicunt ab illo quod arbor porphiriensis est falsa: et quod physis ea destruit cum in predicamento substantiae non illa: sed aliis constituit: cum dicunt: subiecta prima alia secunda: secunda subiecta spiritus et genus rationis. etiam in quarto topico videtur probatur quod corpus non potest esse genus aialis: quod est pars eius. **Q**uoniam autem isti nobis presentantur in arboris destructione: non tamen soluunt predictam difficultatem. qualiscumque. n. sit arbor porphiriensis certum est quod aialis est ratio predicaris sicut genus est species: et hoc etiam physis ponit in quā plurimis locis: rationale etiam ponitur per rationem: cum tantum secundum probatos quod est secundum sanctos illa dicatur diffinitoria hinc. scilicet aialis rationale: in arbore predicta enucleata adhuc difficultas proposita niger.

Capitulum sextum.

Allid autem dicemus: ulterius fuga non posse: nec ego amplius fugere volo: dico igitur sine iudicio quod rationale non est ratio divisa aialis seu hinc constituta. **N**ec ut posse ex predictis in hinc est aliud rationale: quod illud quod est ab aia rationali: aia autem non dicitur rationis per suam entiam: quod per suam entiam non intelligit nec ratione faciat: sicut videtur. n. intellectus primi est intellectus per entiam: et per suam entiam intellegit. sicut probatur physis in. 12. metaphysice: aia ergo ratione faciat et intelligit per suam potentiam: quod potest non est sua essentia: quod nec aia est sive potentia: talis autem potentia forma substantialis aliquius esse non potest: forma enim substantialis sua entia perfecta perficit materiali dando sibi esse: forma enim dat esse rei: ut. d. physis hoc de aia: potest est in se formam: nam ipsa forma: nec de se potest dare esse: quod dicit relationem ad actum: non ad primum: sed ad secundum: qui est operari sive agere: qui actus sequitur: et presupponit perfectum esse: et ita necessario ante intellectum rationalis: sive in hinc intelligit esse: sive aie: sive huius. **N**ec dicit Dionysius dicitur rationis in divinis nobis cap. 5. Quod sanius est esse: quod vivere: et intelligere: et quod in deo prius intelligitur per se esse: quod per se vitam esse: vel per se sapientiam esse. Sed quod intelligitur post esse completum aliquius: ip-

Sextum:

sum in esse constituere nullo modo potest: quod non. aliquid in esse constituit: non illius esse sequitur: sed procedit ergo rationale dicitur hoc vel forma constitutiva esse non potest dato. non per ipole quod deus auferret ab entia aie potam ratione adhuc sua aie entia corpus humanum perficeret posset. dicitur Augustinus super psalmo. 107. quod anima rationalis non secundum id quod rationalis est: anima et animal facit: et hoc est in intentio prophetae. secundum dicitur anima ubi diffiniens animas sic dicit: quod est actus corporis organici physici poterit videtur humanus. Sed certum est secundum eundem quod ratione sine intellectus non est animalis pars corporis actus. Amplius anima rationalis est forma prius. scilicet corporis humani cum quo coniuncta sicut perfectio perfectibili constituit hunc quod homo nec anima est: nec corpus: sed oppositum ex anima et corpore: necessario igitur erit alia forma hanc unione sive oppositione naturaliter posse quae: ex qua homo constitueretur inesse: et per quam homo erit homo. Si autem quod sic illa forma quo appellatur noite. Non est brevis et leuis. scilicet nescio: sed forte ad hanc rationem ridebis: scias tamen hoc esse verum: et Boenius dicit in libro divisionum. Quod dicitur sub partes sunt nobis ignotae: nec est per pulchritudinem: nisi quod virtutis perfectiones naturales quae sunt virtutis formae sive plenariae sunt nobis ignotae. dicitur etiam quarto methauro quod in fine quod dicitur specifica aliquo ratione ingenio: ego non credo potest: dicitur enim sub partes non sunt cognitae: et cum non sit dicitur cognita: quoniam potest sciri virtutem tollari nec ne. vel quoniam tolli possit: hec verba dicuntur ibi. sed aliquis dicit illud capitulo non esse prophetam Christum: et quoddam dicitur Aliud dicitur Aliud. cuiuscumque sit non curio: scio. non. quod in hoc verum dicitur. Nam et si quodras dicitur specificas alias animalium sicut equum: leonis: et hominis sive canum alias species generum quorumcumque: non innuenies aliquam nominem proprio nomine natam. Nequeque igitur ridere debes. si et hominis dicas sive formas sive plenariae nomine proprio non designo: et hanc ignorantiam clare demonstrat Hoc diffiniendi: quod nulla propria diffinitio data innuenit. sicut. non. vestrum propheta et methusalem. si dicitur virtutis sive plenariae elementum note nullum oportere aliquid in diffinitione alicuius poterit nisi tamen definitionem ita quod similes diceremur hoc est hoc: nunc autem quod plures dicitur cum genere ponere ad circulacionem poterit quod ad expressionem entis diffiniti: et hinc est quod ipse prophetas. topicorum omnes diffinitiones distinxerunt et nullam distinxerunt: namque non sit potest aliquam distinxerit: propter ignorantiam supradictam. Dicitur tamen Averrois super

p^o de aia q̄ mēbra cerui nō differūt a mēbris leonis: nisi p̄ aiam: s̄ si sciuiscet p̄priā formā cōpletuā hoz aialii. s. cerui & leonis p̄ p̄rio vocabulo noiare: neq̄quā dixisset aiam: s̄ p̄ talem fōam sc̄licet proprio nomine exprimēdo: dixit autem per animam non dubium: quia non per aliam animam q̄cerui. Nam & leoninam volens videlicet illam perfectionem ultimatā ignorat quam dat ceruo anima cerui: & quā dat leoni anima leonis vocabulo cōmuni & illi propinquō circumloquitur: tanquam ponens quid pro quo: secundum p̄ticam medicorum. Volunt autem similiter aliqui sic in homīne ēā circumloqui vbi scilicet illaz formam vniōnem animē rationalis cum corpore consequentem proprio vocabulo ignoraz sic pluribus vocabulis nominet: appellando eam sensibile humanum: sicut in alijs animalibus sensibile equum sensibile leoninum &c. dantes per hoc intelligi: generis scilicet animalis contractionem & speciei scilicet hominis constitutionem: non ut forme hijs nominibns significate scilicet sensibilitas & humanitas tanquam ambe composite vnam formam conficiant: qz licet forma sit compositioni contingens: id est compositionem consequens: est tamen ipsa in essentia simplex: sicut dicit Elucior sex principiorum: sed sicut dixi per hec vocabula: illam formam naturaliter consequentem vniōnem animē rationalis cum corpore nobis in nominabilem & ignoratam circumloqui volunt: & illa forma compositi & essentie dīci potest esse in potestate nature & generari & corrupti: quamuis forma partis scilicet anima rationalis nō sit genita: sed concreata & non sit in potestate nature. Ad hoc autem intelligenduz oportet interius perscrutari: si quomodo possumus intentiones philosophi perspicere i octauo metaphysice: vbi vult generationem non ad formam sed ad compositum terminari: et essentiam non generari sed compositum: materia enim est in genita & incorruptibilis ut dicit philosophus primo physiorum.

Obi.

Similiter essentie formarum naturalium que generationi subiacent & corruptioni sunt originaliter in materia create sicut dictuz est superius: hoc dicit Elugustinus in pluribus locis in libris de trinitate & super genesis ad litteram dicit enim libro duodeci-

mo de cīn. dei capitulo. 25. vbi loquitur de diuersis dispositionib.
 us generationuz: q̄ ipsas omnino naturas non facit nisi sumus
 deus per naturas generabilium: essentias intelligens materiam
 scilicet et formam: que p̄prie dicuntur nature secundum philoso-
 phum secūdo physicorum: compositum autem dī naturalium: vt
 ibidem dicitur: dicit etiam Augustinus in predicio capitulo distin-
 guens inter species naturales et artificiales: q̄ species naturales
 babent intrinsecus causas efficientes in secreto nature quas con-
 didit summus artifex deus. hoc etiam dicit philosophus in mul-
 tis locis vbiq; loquitur de principijs nature sicut patet p° et se-
 cundo libro physicorum: et in libris de generatione. et secundo et
 vndecimo metaphysice. Commentator nihilominus super vndeци-
 mo metaphysice multas antiquorum opiniones de hoc recitans
 dicit proprie hanc fuisse Aristo. opinionem: alioquin oporteret po-
 nere foras totaliter ab extrinseco aduenientes: s̄m illos q̄ posuerūt
 dñoz forarū: vel oporteret ponere foras oēs actu i mā exītes.
 s̄m illos q̄ posuerūt latitudies foraz: has aut̄ op̄iones ph̄s repro-
 bat sicut patere potest predictos eius libros inuenti. Si ergo
 hec vera sunt: quia vera sunt proculdubio licet materia non gene-
 retur nihilominus tamen ex hijs compositum cū educitur in ac-
 sum perfectum per actionem naturalis agēnis similis in specie
 vē dī generari. Vari rōe cū p̄ actionē nālē tal agēnis forā illa cō-
 stituēs hoiez iē ad actu p̄ficiū dñducet: q̄ forā siue p̄fectio īseq̄
 nālē unionē aie rōal' cū cōpe: hō vē poterit dici gñari: l̄z aia rōal' n̄
 sit geita: l̄z creata: et q̄uis ēntie p̄cipioz oponētū māe v̄z et forē
 nō sunt i p̄tate nāe: nihilomin' tñ ēntia ex hijs oponit i p̄tate nāe et vē
 vt dīctū ē: eadē rōe q̄zuis ēē aie rōal' n̄ sit i p̄tate nāe: nihilominus tñ
 ēntia oponit ex aia rōal' et corpe i p̄tate nāe dñre eē et vē. d. n. p̄hs 8°
 metb. i prin' q̄ ē suba mā et forā: q̄ ē p̄cipiu rei et illd q̄ ē ex istis
 cui' soli' dī ē gñatio et coz. Nā hō nō dñ creari q̄zuis aia rōal' c̄ret
 q̄ vē diceret si aia eēt forā vltiata et opletia hois actio. n. d̄z dnois
 ri a suo t̄io: terio. n. ad quē a quo p̄fectionē h̄z specificat. sic. d. p̄hs
 dñi mon. s. ph̄i. Si ḡ aia eēt forā siue p̄fectio vltiata hois oſtiūnes
 hoīnē i esse: tūc planū ē q̄ creatio aie eēt hois creatio: b̄ aūt fl̄m ē.

Aug.

Zom.

Arist.

Capitulum.

Solus enim primus homo dicitur creatus: cui non solum deus animam produxit: sed corpus plasmanis: corporique animam inspiravit et sic totum perfecit: sicut dicitur genesis primo: formauit deus hominem et inspiravit in faciem eius spiraculum nite: id est animam infudit. Hunc autem homo vere dicitur generari: quia corpori naturaliter generato: et disposito: et organizato: deus animam creando infudit: ad cuius infusionem et unio- nem cum corpore naturaliter sequitur perfectio: que rationem in esse constituit: ad quam creatio nihil facit. creatio enim terminata est: ad eductionem anime rationalis in esse: que scilicet creatio licet si mul sic ipse cuz ipsius unione cum corpore: quia infundendo crea tur: et creando infunditur. Est tamen prius ordine naturali. nec ipsa perfectio qua homo est homo sequitur ad anime creationem: sed ad creare cum corpore unionem: sicut pater. Et licet creatio anime sit omnino supra naturam. eius tamen unio ad corpus non est supra naturam. Sed potius secundum naturam. Quoniam si creata preter corpus manerer: magis nature eius aduersaretur q̄z consonaret: et est simile q̄ aluci ceco restituuntur oculi. Illoc non potest fieri nisi per miraculum et supra naturam: sed quod oculus iam restitutus videat: hoc non est miraculuz: nec supra na- turam neqz contra naturam. Sed secundum naturam et per natu ram. Quin potius contra naturam esset si oculos babens non vi deret. ita est in proposito. Et sicut talis forma composita ge neratur: q̄uis eius principia non generentur vt est dictum: sic cor ruptitur: licet eius principia non corruptantur. Hanc sicut sa cer Dionysius dicit in libro de ecclesiastica yerarchia: capitulo se cido: mors est in nobis: non substantie consumptio: sed iunctio rum destructio. Cum enim anima separatur a corpore: necessario est corrupti formam illam: que animam simul et corpus perficiebat. que scilicet hominem inesse constituebat: hec est causa qua re homo mortuus non est homo: quamvis anima et corpus in suo esse reinaeant ab iniicem diuisa. Inde et Jesus Christus cu tis non solum anima: sed nec caro corruptionem vidit: quia tamen illo forma qua ille homo in suo esse constituebatur fuit cor-

Septimum

rupta: quando in cruce eius anima a corpore separata eo tempore homo non fuit: nec dici potuit vere: Quamuis sacratissimum eius corpus ad inuicem separatum non fuerit iacens in sepulchro: nec similiter eius sacratissima anima existens in inferno. erant tamen anima et corpus ab inuicem disiuncta: quando autem sunt ad inuicem: scilicet die tertia reunita eadem numero hominis illius forma per dei potentiam reparata: idem qui prius Jesus Christus homo verus a mortuis resurrexit: sicut credit et predicit pia fides: Sicut igitur illa forma ultimata hominis completa in potestate nature est: ut patet ex dictis: sic eius differentia in nominata que hanc formam importat est in sui generis potestate: non obstante quod anima cum sua ratione immediate a deo creetur: nec est aliquatenus in nature vel generis potestate.

Capitulum septimum de nobilitate forme hominis super alias formas creatas.

Si quis obiciatur quod cuius anima rationalis sit omnium formarum nobilissima: quia ad eam stat universalis naturae modus: per eam totius materie terminantur appetitus: unde propter sui nobilitatem non dicitur esse in nature potestate: sed in creationis virtute: quomodo ergo ad ultimum ipsa ordinabitur perfectiones et plura similia ad hec possent adduci: sed ad hec satisfactio non remanebit: ut puto: ylterius materia dubitandi. Ad hoc autem intelligendum: considerare debemus naturalem ipsius anime rationalis appetitum: et inclinationem ad corporis unionem: qui scilicet appetitus et inclinationem ex sua nature medullis oriuntur: propter quod consuevit ponere pro eius differentia substantiali ymibile: per quam a naturali angelica differet: talis autem appetitus sic naturaliter insitus nunquam esset: cum natura semper desideret quod melius est: ut dicit philosophus in locis pluribus: semperque appetit perfectionem: ut dicit libro quinto decimo de animalibus: nisi quandam ex hac scilicet ymione cum corpore anima naturalem perfectionem assequetur: non tamen

Capitulum

illam quam quidam posuerunt: ut videlicet anima perficiatur sciē
tia & virtutibus. quia hoc non ē nature perfec̄io quantum ad es-
se: sed potius ad bene esse: nec est substantialis sed accītalis. pp
quod dato q̄ nunq̄ in corpore anima tales p̄fectiones recipere d̄
beret sicut est de fac̄o in pluribus: ut in hijs qui mor̄iones dicun-
tur: nihilominus tamen ad corporis vniōem naturālem appeti-
tum haberent & econuerso dato q̄ anima separata a corpore virtu-
tibus & scientia perfici posset: adhuc tamen nihilominus sunz cor-
pus habere desideraret: cuius est fundamentum fortissimum q̄
August. ponit libro. i2. sup̄ genesim in fine: vbi dicit q̄ anime bea-
te retardantur ne perfecte ferantur in suum celum: scilicet tri-
nitatis proprie appetitum naturale quem habent ad corpora: &
ratio quā ibi reddit ē illa: videlicet: quia non habent perfectiū na-
ture sue modū. Quis. n. aia rōalis est pars hoīs nāliter: pars au-
tem nunquam habet perfectum nature sue modum nisi cum est i
toto: cum totius perfectio non sit vnius partis tantum sed omniū.
nunquam erit anima in sue nature modo perfecta etiam si sit btā:
nisi cum vñita corpori totius hominis perfectio consequatur: que
scilicet totius perfectio absq̄ dubio melior est & nobilior: q̄ ip̄a
aia sola: q̄ uis ipsa aia sit multo nobilior corpore. nō enim a cor-
pore p̄fectionē recipit sed a forma illa vltima hominis constituti-
ua in esse vt dictū ē: aia simul & corpus suā perfectionem recipiūt:
& est exēplū: q̄ uis. ii. anima per se sit melior sine cōparatione q̄
scientia. aia tamē cū scientia multo melior est q̄ anima per se: & iō
apostolus paulus ait actuū. 20. non facio animam meā preciosio-
rē q̄ me: & h̄mōi est signū pouissimū q̄ nūq̄ aia quātūcūq̄ gracio-
sa p̄t a suo corpore separā sine dolore & pena sicut in omnibus p̄:
apostolus nāq̄ desiderat nō expoliari sed vestiri: & Augustin⁹ su-
per ioānem prope finem dicit. afficius quo nemo vult mori adeo
naturalis est: & cum beato Petro nec senectus auferre potuerit
cui dictū est: cum senueris duceris quo nō uis. Hā si nulla esset
mortis molestia non esset tam magna martirū gloria. hec Augu-
stinus dicit in lib. i3. de ci. dei cap. 6. mors ingt nulla bōa est ha-
bet asperum sensum & contra naturā uis ipsa q̄ uirūq̄ diuelis q̄ su-

Aug.

Apol.

Aug.

erat in unitate concordia certum quā diu moraret donec oīs adiunatur sensus: q ex ipso i erat creata aieq; cōplexu: quicqd tam illud est i morientib; q cū graui sensu amittit: sensum pie fideliterq; tollerādo auget meritū patientie nec auferit meritū pene: hec augustinī vba si bene intelligātur multa faciūt ad p̄dicta. Aug. Illi et filius dei patris principium perfectum per quod omnia in eē sunt p̄ducta: vt p ipsum essent oīa sine pfecto cōsumata: nō angelū: nō oīam: nō nām alia corporalē: sed aīaz corpori vnitā humānā. s. forma ex vniōne aie et corporis cōstitutā assumere voluit sibiq; vniōre vt idē esset alpha et o principium et finis: in eoq; solūmodo cōsumata esset pfectio vniuersorū: hāc naturā hoīs sup oīa vñitūs oībusq; etiā angelis sumis adorādā pposuit: vt idē ipse p̄cipiū eēt et pfectio oīuz hyerarchiaz sic. d. Dion. Dionysi⁹ i angelica hyerarchia ca. p° essetq; i eo oīs hyerarchia teriata sic idē Dionysius i eodē lib. ca. 5. q et iuxta aplin cap. 2. sup oīem ecclesiasticā: qz q descēdit ipse est: et qui ascēdit sup oīes celos vt adipleret oīa: ad ephesios 4 et qzuis dicat et uerū sit et hoc ego vñiteor: q talis vñio siue assumpcio fuerit māe graui et singularis quā nīla potuerūt oīa sub mīriti rōne pcedere nō mīn⁹ pp hec nā humāna cōmēdabilis redit: qn p̄tius laude idicibili dʒ extolli q̄ sue spēi teris i cōcussis tā i extimabili grāz suscipe potuit vt idē eēt deus et hō: et hō et deus vna p̄sona filius dei et hoīs quā ḡfam audito dicere nec angelus nec alii qua alia creatura suscipe potuit et suscepit: et i hoc p̄cipue oīndit sapientia dei sumā humāne nature dignitatē sic. d. Augustinus lib. de vñ religiōe Aug. parcēt credo mihi angeli dei si i hoc naturā eius sic est dignū postpono: nemo. n. alicui iniuriām facit qui vñitur iure suo.

Obi. Ex p̄dictis igit̄ p̄z: q̄ aīa ipsa rōalis nō ē forma siue finalis ad quam oīs nature appetitus terminetur: nisi quatenus per sui vñiōne cū corpore ordinat: imediare ad forme humāne pfectionē: pp terea hō vt p̄z gen. primo: vñio oīuz creatus ē: vt nō aīa rōalis sed hō finis oīum esset i quo sunt oīa dei oīa cōsumata ad q̄ sunt oīa terminata: pp quā sunt oīa facta: vñ ēt phys. d. scđo physi. q̄ nos suī finis oīum: hāc ergo hoīs formā vere dico eē dignitate nobis lissimā et ultimā oīumq; tā spūaliū q̄ corporaliū pfectionē cōsuma

Capitulum

nam :cum et ipsa vt dictum est . Hec repetere displicet ordinata
suerit ad illam omnino inestimabilem perfectionem qua Deo
unira est unitate persone: in qua persona cum sit singulare suppo-
situs humanae nature sicut generis stat consumatio universalis
qz perfectio et mensura contorum. Igitur ut sit ad unum dicere .

Si rationale qz ponitur hominis differentia importet illaz for-
mam innominabilem et ignoram que hominem vere in esse con-
stituit : vt est dictum: et hoc forte vocauerunt aliqui rationale toti-
us substantieri potest dummodo sic intelligatur: et qui hoc dicunt se
cundum Augustinuz linguam corrigant et scientiam teneat et isto
modo possimus excusare omnes qui hoc posuerunt tanquam po-
nentes quid pro quo . Nam et Augustinus videtur dicere bac
esse secundum philosophos hominis definitionem scilicet ani-
mal rationale et nos etiam sic vtimur: noz qz sic esse credamus: sed
quia aliam ignoramus . Augustinus tamen ponit plures homi-
nis definitiones sicut patet in libro quindecimo de trinitate capi-
tulo septimo: manifeste innuens qz nulla eorum sit eius vere pro-
pria: cum unius rei unica debet tantum esse definitione: philosoph⁹
etiam plures et diuersas hominis definitiones assignat: hoc eni-
am similiter intelligi volens sicut patere potest cui placuerit libros
eius tam loycales qz naturales simul cum metaphysica perser-
tari.

Capitulum octauum de precisione horum rimatorum scili-
cer mortale et in mortale.

Estat vterius de horum precisione rimatorum scilicet
mortale et immortale: que sunt difference ultime in ar-
bore predicta. Hec expedire puto ad horum preci-
sionem insistere multum: cum veritas satis sit mani-
festa fidelibus: et hoc etiam a pluribus doctris sit vt su-
pra dixi sufficienter elaboratum: Sed ne omnino hos ramos in-
tactos preterisse videar . Eolo qz breuius possum de his ali-
qua dicere: vt ad minus qui alia instruant bis paucis instrui va-
leant: ne omnino remaneant ignorantes .

Attendendum ergo: t certe fide tenendus est: qz hoc tota sacra scriptura, pclaimat. Adorsē nō eē de ḡdictione humane nāe ḡstitu te: s̄z inflictia merito inobedientie prie. Deus. n. moriē nō fecit. Ele cedit ergo mortalitas humane nāe post ei⁹ esse ḡpletū. Nec ad cōstitutionem: s̄z ad destructionem ei⁹ potius. Nō ergo poterit eē forma ḡstitutiva nature: v̄l differentia speciei: s̄z accidēs aduentiu⁹ erit t destruciū. Hā vt dicit Augustinus lib. de qnqz r̄nsiōibus mors inqz priuatio vite ē: nom̄ tm̄ h̄ns nō essentiā: t d̄r̄a mor su: eo q̄ morſu venenosi serpētis diaboli in paradiſo adā fuerit in teremptus: hec Augustinus. Dicit et libro d̄ pdestinatiōe ḡtie dei Quod si nō fuisset peccatū: nō fuisset mors: qz ē pena peccati. S̄z aliq dicūt q̄ mortalitas ſim q̄ eſt d̄ria: dicit aptitudinē: t nō actu⁹ q̄ aptitudo posuit iſi nature a ſua ḡdictione in eē. Prob dolor: qz q̄ hoc dicūt ſomniāt: t qd ſit mortalitas penitus ignorāt. Dis cāt hoc q̄ ph̄us dicit. 7° metaphy. cap. d̄ pōa: v̄z q̄ pōa p̄ quam aliqd mutat in peius: t ad corruptionē nō ē p̄prie pōa: s̄z impro p̄ue: vñ pōt dīci priuatio: qz cū nō eſte dicit aliquo mō eē: talis vō priuatio mortalitas eſt. Non ergo potentia vel aptitudo dīci d̄z Attendendum eſt q̄ nūquā mortalitas alicui i eſte pōt niſi ſim actu⁹ Dicit. n. mortalitas continuā vite destructionē t d̄ pditionez: ita vt nullo tēpore vel momento a ſuo actu abſtineat. Sicut. n. dicit Augustinus lib. i. d̄ ciui. Idē moriens t viuēs d̄r: s̄z mors ac cideſ: t vita diſcedens: t ſequif̄ q̄cqd viuerit deſpatio vite d̄mittitur: hec vita illa mortalis ſingulis horis atqz momentis: ut ad finē veniat nō pſiciētē: s̄z cōſumētē: t iſcipiat iā eſte post mortē q̄ cū vita detrahēt̄ erat i morte. Nec Augu. dicit et ibidē: q̄ cū pri mi parentes pomū vetitū gaſtauerunt mox ceperunt corrupi: ſtatū mortis neceſſitatē ſunt expti: mutata ideterius vitiata nā: iuxta ſententiā dñi dicentis. Quacūqz hora comederitis moriemini. Qui et ḡcordat Grego. in omelia dīces: q̄ quotidianus defectus corruptionis nō eſt aliud q̄z qdā plixitas mortis: hoc eī appet mani ſele. Certū ē q̄ motus non eſt in termino ad quē: ſed in via ſive i medio: quia in termino eſt moitus eſte: Adors ergo in via eſt i me quoqz ad terminū mortis deuenias: t tūc erit mortuuz eē. Quia

Aug.

Aug.

Greg.

Capitulum

dū ergo sumus in hac vita mortali mori dicimur vivere. In termino autem mortis non dicimur mori: sed mortui. vñ sapie. s. dñ sic.
Hos nati continuo desinim⁹ esse: sicut sagitta emissā i locū destinā
tū: semp ergo mors i actu suo uigeret: q̄z q̄ nō sentit: oī sensu caret.
Certū. n. bēo nec sentire h̄riū l̄z. Qd si bō non peccasset nūq̄z ad
mortis terminū puenisset: t̄ iō non mortalis: sed poti⁹ i mortalis fu-
iss. Proculdubio i gr̄ maiorē aptitudinē habuit nā h̄uana d̄ sui
institutioe primaria ad immortalitatē q̄z ad mortalitatē. Et si h̄az a
liq. p d̄ria sibi assignari d̄beret fz aptitudinē nature istitute: satis
ei melius immortalitas q̄z mortalitas pueniret. In sacer Dionysii
ait i ecclastica yerar. ca. 3° h̄uana iqt naturā a principio abductis bo-
nis iscipiēter plapsaz mltē passiōes vite subseq̄t t corruptiue mor-
nis finis: t seq̄t i mīabiliter p eterno qdē mortale t mutatū ē: t p
priū i corruptiuis. i. nō corruptiuis: ḡnratōis principiū h̄nt ad pue-
niē d̄ducia ē finē. In hijs v̄bis apte mōstrat̄: q̄ immortalitas fz
naturā d̄ditā in erat bōi. Per peccatū āt est mortalitas mutata
vt ad puenientē sibi finē d̄ducere. Dicis aut ad hec fortasse: cū
bō fīm q̄ bō generet; vt ostensuz est. s. t oē generabile sit corrupti-
bile t eōnēro sicut vult phūs p° de celo t mūdo: ergo bō fīm q̄
bō erit corruptibilis: t ita mortalis: hoc āt oīudit pugna h̄rietatis
elementariū qualitatū: ex qbus corp⁹ humanū cōpositū est: pugna
autem hec ad dissolutionem tendit t mortē: pp q̄ attendere d̄bes
q̄ corp⁹ humanū eo: q̄ pficiendū erat nobilissima forma. s. aia ra-
tionalis suo artifice deo: iāta elementoz qualitate cōpactū erat: t
iustitie libra: vt nulla huīsimodi contrarietatis pugna sentiri vale-
ret: aia etiā rationalis cum sit suā spūalis: p̄tātē tantā supra cor-
pus suum habebat: vt t ipsum ab oī molestia tā intrinseca q̄z ex-
trinseca facillime preseruaret. Cū aut ipsa aia inobediente cul-
pa: est a suo deo enersa: diuina iusticia ei remibuenie p meritis: san-
ctum est: ut quia ipsa deo suo subiecta esse noluit: corpus suum
subditum habere non possit: t sicut ipsa deo suo obedire contemp-
sit: sic corpore suo rebellione inobediente: merito eadem ino-
bedientia puniatur corporis si perdendo dominium. Ita ut pro
suo arbitrio anima corpus suum regere non possit: sed sicut le-

Obi.

ges universitatis sinnunt: sicut Augustinus dicit libro scđo: de libe
 ro arbitrio. Sed ante peccatum pro suo regebat arbitrio: et cū
 mortale absorbuerit auita: tunc omnino pro suo arbitrio reget: si
 cut idem Augustinus dicit in epistola ad Marcellinum: et multa
 ad hoc dici possint: sed non expedit hic talia multiplicare: hoc so
 lum videre sufficit: quomodo non condictione nature: sed peccati
 merito mortalitas est inficta. Preterea sine mortalitas sumat
 h̄m aptitudinem sive h̄m actuū: certum est qđ de se corruptionem
 importat: omnis autem corruptio contra naturā est: et vitium est:
 sicut dicit Augustin⁹ li. tertio de libero arbitrio ca. 9.7.10. et qđ oē
 vitium nature nocuum est. Dicit etiam Dionysius libro de di
 no. cap. quarto. Qđ nihil existentium corrumpitur h̄m qđ est suba
 et natura: sed defectu ordinationis et armonie: que est h̄m naturaz:
 d̄ria at est qđ ad esse conducit: et qđ eius quod est esse rei pars est:
 sicut p̄hi dicit: et Porphyrius testatur: igit̄ nullo modo d̄ria mor
 talitas poterit esse: amplius cum in aliquibus individualiis eiusdē
 speciei: mortalitas reperiatur: et in aliquibus imortalitas. Quō
 p̄t dici vel cogitari: qđ mortale: et imortale d̄rie sint specificē et op
 posite: imo unum et idem individualium in eadem sua specie ma
 nens: de mortali in mortale factum est: et fieri: firmiter enim credi
 mus nec aliquatenus dubitare lz: hominem Iesum xp̄m qđ mor
 talis fuit: et mortuus: nunc imortalis esse: nec amplius posse mori
 qui in eadem nobiscū specie est: qui mortales utiqz sumus sicut et
 fuimus: cum et ipse similis esset nobis mortal. Sed sicut et ipse cre
 ditur de beata Virgine sua matre: et Ioāne euangelista: et de san
 ctis patribus: qui cum xp̄o resurrexerunt ut d̄r mathei. 27°. in q
 bus iam est resurrectio consumata: nec vltierius aptitudine vel ac
 tu mortales esse poterūt: neqđ ob hoc spēz mutauerūt: s̄z i eadem
 nobiscū spē sunt: qđ adhuc mortales sum⁹ in qđ et fuerūt cū captiui
 essent mortales: et nos cū singuli cum deo donante resurrexerimus
 ncquaqđ vltra mortales erimus: non mutata spēi idēptitate: quin
 imo et materiali idēptitate retenta: sicut et sanctus iob ait: rursus
 circūdabor pelle mea: et in carne mea videbo deū salvatorē meū:
 quez visurus sum ego ipse: et non aliis. i. idē ipse numero: qui nūc

Aug.

augu.

Aug.

Dib.
Por.
phy.

Job

Capitulum

sum: nō alienatus alia. s. carne vel aia. Nā etiā dī quarto thopī-
corū q̄ si ex mortale fiat imortale nō dicimus eū aliā vitā sumere:
t q̄ sumiliter mortale non possit esse dīa satis claret ex dictis: t s̄
in principio tactū fuit: t q̄uis p̄philosophi physice loquētes mul-
ta h̄bec q̄ dicta sunt garriat: q̄ vsq; nō sapiūr vītarē negātes marī
me carnis resurrectionē: quia sicut dicit Augustinus sup psalmo
88. in nulla re sic h̄dicit xp̄ianis sicut in resurrectione carnis: non
te tñ aliquatenus moueāt: quia vt ait Emb̄. p̄scatorib⁹ credī-
mus non dialecticis: aplis: non physicis: euāgelistis: non pypa-
reticis: pijs xp̄i disciplis: non sacrilegis disciplis Aristotelis vel
Platonis

Capitulū nonum quō Angeli dicti sunt aialia.

Ed ne aliq̄ moueant̄ ex hoc q̄ aliquā a sanctis angeli
dicti sunt aialia: sicut Grego. dicit in omelia Epipha-
nie Augustinus etiā dicit libro nono d.c. dei capi. i3.
dicit q̄ angelus ē al' rōale imortale. itelligēdū est hoc
t bijs similia nullatenus dī angelis dici sūm nām eoꝝ intrinsecas:
ostat. n. nec dubiū h̄z angelos subas eē spūales nullomō regēdis
corporibus accōmodatas vt eis vniat̄ sicut p̄fectionē. Sancti
aut̄ aliquā more p̄philosophico sunt loquut̄: t p̄la dixerūt h̄z phōꝝ
sententiā q̄ ipsi non ita senserunt: sicut apparet i multis dictis: Au-
gust. in libus d.c. t Ioānis Damascen in logica sua: vbi sicut
phōꝝ loḡ diffinit Angeluz al' eē rōale: in sententijs aut̄ suis libo
bo cap. 3. diffinit angelum subam eē spūalē oīo a corpore absolu-
tam. Augustinus etiā q̄uis in multis libris suis videat̄ sensisse
angelos tam bonos q̄z malos h̄re corpora aligata: nunquā tñ in
tentio sua fuit q̄ angelus illis corporibus vniretur sicut forme ma-
serie vel perfectiones: sed solūm sicut motores: sicut patere pōt die
ta sua p̄spiciēti: cū angelos aliquā dicat celestia esse: aliquā etherea:
oliuando aerea: nec unq; dicat ex pluribus elementis composita
complexionata: t hoc ip̄lum etiam retractat̄: sicut apparet prio li-
retract. cap. 25. vbi retractat̄ q̄ dixerat libro. 83. q. q̄stione 47. s. q̄
angeli habent corpora etherea lucidissima ac per vbiq; simile
dicū intelligitur retractarū. Quia vero amīnistratori spūs sūne

Angell in ministeriu missi: pp q̄ hereditatē capiunt salutis: vt dicit ap̄ls ad hebreos p̄: cū necesse bēat̄ aliquā nobis apparet: t̄ lo qui: nec eoꝝ spiritualis nā oculis carnis possit certi: corpora assūmant humana ſfigurata t̄ his corporib⁹ acutis corporales iuxta qđ eoꝝ ministeriu exigit exercent: ſicut iueteri t̄ nouo teſtō multis clarer exēplis: t̄ ppea dictis aialia rōalia: dicti ſunt ēt hoies ſue viri: ſicut dī gen̄. de tribus illis uiris q̄ apparuerūt habræ ad illi cē mābre: t̄ multa huiusmōi iuenies i scriptura nō f̄z vītati hoies erāt nec aialia: q̄ corpora ſic ab eis aſſumpta cū nō ſint mixta nec cōplexionata nec organizata niſi ſolū f̄z apparetē effigie ab ea vni ſa exteriora aia viuificari ſeu ſenſificari non poſſit nec angeli ipſis corporib⁹ vt forme ſeu pfectiones: f̄z t̄m vt motores quēad modū dīcū eſt: prout t̄ Raphael Angelus Tobie manifestat dīcens tobie. i2. videbar īgt nobis māducare t̄ bibere: t̄ ego āt in vīſibili cibo vtor: ſumebat. n. cibum t̄ consumebat f̄z nō duerebat in corp⁹: comedebat. n. nō necessitate ſed potestate: aliter. n. abſorbet aqua terram ſiciēs: aliter radius cādēs: ita dicit Augustinus de Angelis comedētib⁹ lib. i3. de cīnī. ca. 22. idē ēt dicit addēdo gr̄as de cibatione xp̄i poſt eius reſurectionē t̄ homī possunt tā boni q̄z malī angeli facere ſue pīate nature: ſed q̄ boni faciūt dei vīſione ad electorum consolationē: hoc malī faciūt dei pmissione ad exercitationē bonoz vel ad illusionē t̄ deceptiōne maloz: vīrūqz dei iusto iudicio t̄m occulto. Quō aut̄ diuerſe figure angelis circō poſite non ſolū hominū: verū ēt alioꝝ aialiū ſue creaturātū in ſenſibiliū eorū officiū cīnū hoib⁹ reprefentant: q̄ ſcire deſiderat legat t̄ plegat librū Dionysij de angelica yerarchia maxime cap. quintūdecimū eiusdē librī: hec. n. oia ibi inueniet reſerata.

Capitulū decimū. Quō excuſant q̄ p̄dictā arborē posuerūt. **T**q̄ in p̄dictis teſte cōſcientia nullatenus calūnioſe pcessi: volo put poſſum arboris prefate cultores nō reprehendere: ſed potius excuſare. Nō enīm decet alteri culpā impingere in eo q̄ poſte excuſationē h̄e. Conſtat aut̄ Dorphy. librū illū in quo hāc arborē pīxit: ad instrucciōne ruclū cōdidiſſe: ſicut t̄ ipſius librī teſtus indicat et pronuciat

titulus: rudis at expedite superficiali exemplo et noto ad intrinsecā et
 ignotā manu duci vītatez: nec alia vītas in exemplo pposito regnū
 q̄ ut sua similitudine manu ducat ad cognitōez aliquelz vītatis igno-
 re. Ad quā ppōis declarādā et hoc sine dubio h̄z arbor p̄dcā: et pp-
 terea oēs q̄ tractat⁹ aliquos ad logycā ītroductionis ēposuerūt eā
 dē arborē sīlē ēpinixerūt. Hā et sancti nři fidelissimi sicut Augu. et
 Boet⁹ q̄ libros logicales ediderūt: et Joānes damascenus doc-
 tor et Theolog⁹ magn⁹ q̄ logicā b̄ euiter ēpilauit: ac eadē (ut reor)
 d̄ cā: quēadmodū et Porphy. p̄dictā arborē ēscripterūt. Br̄isto.
 at ph̄s q̄ nō rudib⁹ loq̄bas: s̄z p̄uectis: lib̄osq; sciales ēpōere in-
 tendebat: nūq̄ iuenit q̄ d̄ hac arbore mentiōez fecerit: et hoc bene
 notabile sicut apparet vbi arbores alias distinguēdo: oīdit eiā d̄
 ip̄a subā maxime in lib. p̄dicamtoz et in q̄nto metha. Sz q̄ est p-
 positiū rudibus ad exēplū: nō sane metodi ad fōdamū alicui⁹ opio-
 nis v̄l assertiōis assūmer fulgurant̄ maxie doctoribus sacris qbus
 scripture sacre claritas et fidei vītas d̄z in oib⁹ suffragari: et ob hoc
 p̄cipue sic i pri. diximus siue ad p̄dcā opa ēscribez ne v̄z sacri doc-
 tores sub huius arboris ūbra qescāt et ad vīmbret i eis claritas vī-
 tatis: et hic sit finis vbi sit bñdiciens d̄us vītas oīs vītatis. Amen.

Et ceteroz at pp̄ dñm obsecro ego q̄ supiora ēscripti: ut cū
 ea legerit itelliger̄ studeat: et si intelliget credo q̄ deo vīta
 mecum gr̄as aget q̄ misteria sacra fuellat et abscōdita p̄duē
 in lucē. Si v̄o nō statiz itelligat: nō cito despiciat: exp̄mis
 eniz suz q̄ itellectus p̄scriptuōsus cū aliqd dictū v̄l scriptū nō itel-
 ligit illico falsitatis criminē ēdēnas. Attendef. n. d̄z ea eē ardua ni-
 mis et obscura nec potuerūt in tā breui ope lōga itellectus p̄trac-
 tari: sic hoꝝ difficultas expeteret. Si cui at sane intelligenti aliqd i
 bijs visuz finerit corrigendū dūmō claro respiciat oclo: neq̄z ero
 discolus v̄l p̄seru⁹: s̄z patul assūta et nūq̄z turbans q̄ntū d̄us meā
 intelligentiā iūuerit correctionē subif et ignotā vītarē agnosceſ. hoc
 enī semp optauī inibi: et alijs sīlē opto i oib⁹ v̄z vītarē itelliger̄ sup-
 oia et amar. q̄ nobis cedat v̄a eternitas. eterna v̄a trinitas: p̄ et
 filius et spūs sanctus unus d̄ns cui sit honor et gloria p̄finita se-
 culoz secula. Amen. Auctōne sc̄ti ē hoc opus āno ḡte. 1280.

Aug.
 boen⁹.
 dama.
 Por.
 Pbi.

Ad le-
 ctorem

CExpositio enuntiata decretalis per Fratrem Augustinum.

Eneredo ac discreto viro domino Joanni de Inganis Recito
ri ecclie varadiensis. Et Augustinus de anchora franz heret
mitaz ordis sancti augustini salutem in bonorum oium largiorum.

Quia ut probus testatur. tertio merita. voluntate vitare ingred
q d aliquid recte necesse est pape bene dubitare. sed cù vos dubitare
tis de quadam decretali: et glosa super decretali inuenta. Lui
pientes de hoc vitare scire: mibi profata dubitatione narrasti rogando
ut dicta decretale et glosas sic clare et sic lucide exponerentur: quatenus
cognitio ipsius vitarum esset solo vere dubitatiois. Lui petitioi humili
ac deuote annens inter multos alios meos labores de expositione
predicationum vestrum decretalis et glosarum: unum breve tractatuum vobis compilabo g
rat capitulo continebit quot cetera ponuntur in plibata decretali et glosa du
bitationem continentibus.

Capitulo primo in quo ostenditur in Christo suisse duas naturas distinctas in una persona.

Capi. secundum in quo ostenditur quod illa duplex natura quae fuit in Christo si
gurata et significata fuit per duas naturas existentes in archa noe.

Capi. tertium in quo ostenditur per duas naturas existentes in ar
cha noe: facta fuit sanctorum redemptio quo ad vitarem.

Capi. quartum in quo ostenditur quod per duas naturas existentes
in archa noe: facta fuit sanctorum redemptio quo ad opinionem.

Capi. quintum In quo ostenditur quod decretalis illa est exponen
da et construenda per predictam glosam.

Liberum primum,

In domino nostro Iesu Christo fuerint divite
due nature in una persona et quod Christus tandem una persona
existens duas naturas. scilicet divinam et humanam in se co
pularet: quoniam ad prius spectat tripliciter potest ostendiri,
namque Christus potest tripliciter considerari. Primo ut deus
filius. Secundo ut noster redemptor. Tertio ut media
tor deus et hominem. Si ergo consideratur Christus ratio dei filius expedie
bat quod in se haberet naturam divinam per quam Christus posset dici fi
lius deus: et per quam persona incarnata posset filius deus appellari.

Capitulum

XII. Quis ipsa incarnatione tota trinitas fuerit opata: quod idem est
sunt opera trinitatis: eo quod est idem est subiectum Augustinum in libro de
tri. huiusmodi tamen incarnatione solus tercarius fuit ad personam filii: quod est simile ac si
duo pueri induerent aliquem tertium aliquo vestimento: istius vestimenti
indumentum: oest tres pueri essent opati: et pueri induentes et puer induens
verum tale vestimentum: solus ad unum erat terciatus. scilicet ad puerum induitum. Sed
ipsi pueri et filius: et spousus sanctus fuit opati ipsa incarnatione: tamen ipsa
tunc iduus: hoc nra humanitatis idem duo supposito assumptio so-
lum fuit tercarius ad personam filii. Et hoc argueret ut diximus. scilicet quod Christus
natus dei filius in se habet: ad hoc quod possit de filio appellari. Unde Augustinus
in lib. de ecclesiasticis hebdomadibus habet roem assignans ait: quod solus
filius dei carnem assumpsit: ut quod erat iduus dei filius: ipse fieret in ho-
mie homis filius ne filius nomine ad alterum transiret quod non erat eterna natura
filius. Si vero consideraretur Christus homo quem non redemptor: argueret quod in se
habet natus humanum. Namque etsi deus possit per suam potentiam genere humanum per patrem
diaboli liberare: voluit tamen non per potentiam sed per iusticiam liberare. Iusticie
autem ordo exposcebat: ut sic homo in humana natura peccauerat: et deo offensio
ne fecerat: ita in humana natura pataret et deo reconciliaret: et quod Christus habet
naturam divinam pati non poterat: idcirco expediebat quod Christus ut non redemp-
tor fuit heres in se natus humanus per quam pataret et generum humanum redime-
ret. Unde Augustinus habet roem tagens ait. quod etsi nra redemptio vel liberatio
rationis deo fuerit alio modo possibilis: nra tamen misericordia nullus fuit
gruentior. Si autem consideraretur dei filius ut mediator dei et hominis: argueret
ut in se habet utramque naturam. scilicet divinam et humana. Namque apostolus Christus
est mediator dei et hominum: medium autem deum in se habet naturam extremorum. Ex-
pediebat ergo ut Christus habet in se naturam divinam per cuius virtutem et potentiam ip-
sum deum per primum hominem offendere posset placare. Debet et in se habere
naturam humana: quatenus in hominem offendere deo reconciliaret: et sic erit
perfectus deus et perfectus homo ex una ratione et humana carne subsistens: quod etsi erit
deus et homo per duas naturas in ipso existentes: non tamen in una persona: sed una
persona fuit Christus. Namque per incarnationem non fuit facta unitio in natura: ita quod natura
divisa fieret humana vel quod constitueretur una communis natura ex utraque: quia haec
Damascenus: in domino nostro Iesu Christo non est communis species accipere: sed secundum fuit unitio
in persona: ita quod Christus una persona existens per duas naturas quae in infinitum distin-

Aug.

augm.

Aug.

tes. s. diuinā & humānā in se copulanit. Xps ergo in duab⁹ natu-
ris vna persona existens viā vite manifestius demonstrabat: vt de-
cretalis superius allegata proponebat.

Capitulū b̄z in quo oñdit: q̄ ista duplex natura q̄ fuit i xpo si-
gurata & significata fuit p duas naturas ex̄ntes i archa N̄oe.

Iso in xpo tāqz in vna psone fuisse duplice naturā di-
uīnā. s. & hūanā. N̄āc restat oñdere qliter hec duplex
nā figurata fuit p duplice naturā ex̄ntē in archa noe.

Ad cui⁹ intellectuz: est sciēdū q̄ i archa noe possum⁹
considerare triplicē diuersitatē naturaz. Quaz vna attendit⁹ penes
volatile & terrestre. Scđa penes masculū & feminā. Tertia pe-
nes rōale & irratiale. Et s̄m hoc dicem⁹ q̄ duplex natura in xpo
tripliciter figurata fuit i archa noe. N̄ā p naturā volatile q̄ ē q̄si ce-
lestis & multū b̄z d formalitate & de actualitate: figurabat natura
diuina: q̄ ē celestialis & est fōra simplex & act⁹ purus: cui nō ad mi-
scet aliquid d pōa. Per naturā vō terrestre q̄ ē materialis & pōde-
rosa & grossa figurabat natura hūana: q̄ grossitiē & pōderositatem
b̄z sic cerere nature terrestres. Ampl⁹ p naturā masculi figurabat
natura diuia: p feminā aut̄ figurabat natura hūana. N̄ā sic ut vī
d̄z eē rectoz & gubernatorz & caput ipsius mulieris s̄m aplz. sic na-
tura diuia rectrix & gubernatrix est ipsi⁹ naturā hūane. Et sic hō est
fortior & rōne p̄statiōr muliere: ipsa vō mulier est d̄bilior: i rōe ē t̄
ardior. Sic natura diuina fortior & sapientior est nat̄a hūana. Et
vlt̄ri⁹ p naturā rōale figurari poterat natura diuina: p irratialez
vō natura hūana. N̄ā sic entitas & bōitas cuiusl̄z nature: opata ad
diuinā entitatē & bōitatē pōt dici nō ens v̄l nō bōa. Sic ois nat̄a
rōalis aut̄ intellectualis opata ad intellectualitatē nāe diuine pōt di-
ci nō intellectualis & nō rōalis. Itēz i archa noe erat nā ferōx & mi-
tis. Per naturā ḡ ferocē poterat figurari nā diuia q̄ ferocitatē b̄z
pp ei⁹ pōaz. Per naturā aī mitez poterat figurari nā hūana. N̄ā
hō ē al̄ mite & māsuetū natura. Quocūqz nō accipiat: iste due na-
ture ex̄ntes in archa noe pōt dici q̄ hoc. s. quō fuit duplex natura
in xpo figuratū fuit in archa noe: secunduz q̄ prima clausula isti⁹
glose superius allegata proponebat.

L.3.i q° oñr quō p̄ dīvſas nāſ ex̄ntes iā. noe:fcā fuit ſā. f. q° ad vē

¶lod p̄ duas naturas. v3. masculinā t femininā p̄buas
q̄ ſpe diluij in archa noe quo ad v̄itatē: q̄zū ad p̄n̄ ſtri
pli oñdef possumus. P̄ rōe pſonaz q̄ fuerūt i archa
noe. Scđo rōe illoz q̄ dſcēderūt ab illis. Tertio rōe xp̄i q̄ aſſūp
ſit carnē ex eoꝝ ſtirpe. Drio ſic dclarat. Hā p̄ duas naturas mas
culinā. f. t femininā: facia fuit redemptio: hoc eſt libatio ſcōz quo ad
v̄itatē: qz b̄z lſam t b̄m v̄itatē v̄traqz nā masculina t femininaz
vt noe t filij eius: vxor eius t vxores filioꝝ eiꝝ: q̄ fuerūt ſācti t in
ſti liberati fuerūt p̄ archā noe. Hā d̄ noe nō eſt aliquid dubium: quin
fuerit ſcūs t iuſtus. Jō d̄ ip̄o legiſ ḡn. 6. Hāoe v̄r iuſtus atqz pſe
ctus i ḡnatiōib⁹ ſuis. Elij ēt tā masculine q̄z femininē p̄ illo ſpe
quo fuerūt i archa: p̄babile ē: q̄ mūde t ſcē ſe tenebāt. vñ qdā glo
ſa ſup illo v̄bo ingressus ē noe t filij eius: vxor eius; t vxores filioꝝ
dīc q̄ iō ſcriptura ſeūictiz cōmemorat: q̄ prius igressi ſunt masculi
poſtea femie: qz tēpus erat tūc vacādi ab aplexib⁹. In quo das i
telligi q̄ mūd t ſcē ſe d̄bebat h̄re i archa: pp q̄ ſi masculi q̄tuoꝝ t
q̄tuoꝝ femie ſcē t mūde ſe h̄ntes i archa noe redēpti t liberati ſūt
bz v̄itatē p̄ archā: qz v̄o ſic fuit: bñ dictū ē q̄ q̄zū ad duas naturas
fcā eſt ſcōz redemptio: hoc eſt liberatio p̄ archā ſm v̄itatē. Scđo
hoc p̄z rōe pſonaz q̄ dſcenderūt ex illis. Hā cū p̄ illas duas nāſ
masculinā. f. t femininā p̄ſeruatas in archa: ſit multiplicatū totū
genus h̄janū: ex quo ḡnre h̄iano multi ſācti t iuſti electi ſunt: poſ
ſumus dicer: q̄ ad lſam t bz v̄itatē p̄ duas nāſ p̄ſeruatas i archa
fcā fuit ſcōz redēptio t liberatio ſm v̄itatē. Qz v̄o ſm v̄traqz nām
masculinā t femininā multi ſācti t ſcē liberati ſunt dſcedentes ab
illis diabuſis nāis. f. masculina t feminina p̄ſuatas in archa. Tertio
hoc dclarat rōe xp̄i q̄ carnē aſſumpſit ex eoꝝ ſtirpe q̄ fuerūt in ar
cha. Hā cū p̄ illas duas nāſ p̄ſuatas in archa: ſit multiplicatū
genus h̄janū dei filius q̄ poſt diluiū venit in v̄gine: carnē aſſūp
ſit d̄ ſtirpe eoꝝ q̄ fuerūt i archa: ſm v̄itatē: iḡt p̄ duas nāſ p̄ſuatas
i archa noe: fcā eſt ſcōz redēptio: qz mediāte nā masculina t feina
rebuata i archa multiplicatū ē gen⁹ h̄janū. vñ icarnatus ē dei filius
p̄ quē redēptio ſcōz fcā fuit. Et iſta tertia exp̄o magis vt eē bz in
ſentioem gloſe q̄lrcūqz in exponat: p̄z q̄ p̄ duas nāſ p̄ſuatas i ar
cha fcā ē redēptio ſcōz quo ad v̄itatē vt ba clā iſti⁹ glo. pp̄ebar.

L.4. i q° oñt quō p. diósa s. nās exñtes i. a. noe fuit f. sā. f. q° ad opl.

Tplurimū q̄ ē dictū b̄z opionē. v̄r esse dictū b̄m figurā t
v̄n significatiōēz figuratiuā. Dicemus g° q̄ q̄tū ad dñ
as nās exñtes i archa noe scā fuit scōz redēptio quo ad

opionē hoc ē quo ad figurā t sic exponēdo dicemus q̄ p. duplīcē
naturā exñte i archa noe: v̄z: masculinā t feminā: aut volatilē aut ter
restrē: aut rōalē: aut irrōalē figurabat duplex nā i x̄po p. quā dupli
cē naturā exñte i x̄po fuit scā scōz redēptio q̄ ad opionē hoc ē q̄
ad figurā. **A**ñā antiq̄s p̄sib⁹ oia i figura ɔngebāt: scripta sūt at ad
correctiōem n̄ram in quos fines secloz duenerūt vt. d. Ep̄ls. **E**p̄le
Iud. ii. q̄ figuratiue t opiatue illi viderūt: nos respectu eoz fuela
ta facie ɔtēplamur. **Q**uocūqz g° mō accipias duplx naſ a p̄suata i
archa noe: siue p. masculia t feminia: siue p. volatili t terrestri: siue p.
rōali t irrōali: vt s̄ accipiebas: simpl̄r dici p̄t: q̄ p. talē duplīcē na
turā figurabat t significabat duplex naſ a x̄pi p. quā scā fuit scōz
redēptio: quo ad opionē. hoc est quo ad figuratiuā significatiōem.

Alio mō dñe possumus p. ip̄am dispōēz arche figuratiā fuisse scōz
redēptiōēz. **A**ñā lōgitudo illius arche erat trecentoz cubitoz: la
titudo v̄o. xl. t altitudo. xxx. qb̄ dispōib⁹: vt Aug. d. i li. d. cii. dei
b̄t dispō corpis hūani. **A**ñā erat archa illa sexies lōga q̄z lata t d
cies lata q̄z grossa b̄m quē modū: ē ppōrtiōatū corpus hūanū bñ
dispositū. **D**agnitudo g° arche bñs corpis hūani dispōēz figura
bat dei filiū i hūanitate ventuz p. quā facia ē redēptio scōz: vt au
gust. d. i p̄ allegato li. **A**m̄p. foſa illius arche talis eratq̄i īferius
erat ampla. t supi⁹ erat stricta: ita q̄ i cubito ɔsumebat. **I**ux illō
gen. vi. **I**n cubito ɔsumabīs sumitare ei⁹: q̄ dispō figurabat p̄ntez
ecclia i q̄ ē salus t redēptio ml̄toz scōz: q̄ qdē ecclia iferi⁹ ē ampla
p. ml̄tos filios quos b̄z t pp. ml̄ta m̄bra: supi⁹ v̄o ē stricta: ita q̄ i
vno cubito: hoc ē i vno hoie x̄po ɔsūat t fissiāt. **A**ñā l̄z m̄bra sint
ml̄ta: caput m̄ n̄m vñū ē. **A**llierius materia illius arche erat talis:
q̄ erat ex lignis leuigatis: hoc ē q̄drans: t bitumie ɔglutinatis. **I**n
q̄dratura igr̄ licioz b̄m glo. intelligit̄ scōz ɔstātia: q̄ quadratū
ex oī p̄te firmū stat: p. glutinā v̄o intelligit̄ vinculū caritatis: q̄ scōs
p̄fecte vnit t coglutinat. t q̄ p. caritatē t p̄stantie firmitatē salua
m̄us t efficimus p̄incipes redēptiōis eternae: **C**ūs ē q̄ archa sic te-

Ep̄le

augu.

Bēni.

v̄i.

Capitulum

uigata: et sic significabat sc̄orū redēptiones.
Sc̄oz ergo redēptio significata fuit p dispōez arche noe: ut m̄d̄ di
ctū ē: v̄l p duas nās p̄suatas i ipa: vt s̄ dicebas quo ad opionez: h̄
est quo ad figuratiuā significatiōez ut tertia clā illi⁹ glose dicebat.
Cap. 5. in quo oñdit quō d̄cretalī illa est exponenda et oñstru-
enda. per dictam glosam.

ii

Idef illa d̄cretalī sic stare: una in duabus naturis
persona: viam vite manifestius demonstrauit. Glosa
vero super dicta d̄cretalī inuenta sic dicit. Illoc fuit
signatus in archa noe: vbi fuit sanctoz redemptio per
duas naturas quo ad opinionem et ueritatē. Sic igit̄ v̄r d̄cretalī
cē p glosaz illā oñstruēda et exponēda: hoc est quō fuit duplex nā i
xpo significatū fuit i archa noe: vbi: hoc ē i q̄ archa v̄l p quā archā
fuit redemptio sc̄oz facta p duas naturas quo ad v̄itatez et opio-
nez: h̄ ē quo ad v̄itatez et figura. Hā sic dictū opinatū nō ē dictū
bz exp̄ssionez v̄tatis. Sic dictū figuratū et pñtez et exp̄ssa z v̄tatez
nō significat pp qd opiatū et extatū dici p̄s. Per primū ḡ ca
plz videat̄ quō i vna psona xp̄i fuit duplx nā. Per bz at̄ videatur
quō hoc. s. duplex nā i xpo figurata fuit i archa noe p duas nās ibi
p̄suatas. Per tertiu v̄o videat̄ quō ibi hoc est i archa fuit sc̄oz re-
dēptio p duas nās quo ad v̄tatem. Per quartū at̄ videat̄ quō in p
dicta archa fuit sc̄oz redēptio quo ad opinionē: hoc est ad figurati-
uā significatiōez. Sz p hoc capitulū qntū text⁹ illi⁹ d̄cretalī cū
illa glosa oñstruat̄ q̄zū ad om̄e c̄les supi⁹ p capla expositas: vt sic
cognita v̄tate ei⁹ sit solo ois ambigue et obscure dubitatiōis ppo-
tue referendo ḡras illi q est via: v̄tas: et v̄ta. Amen.

CExplicit d̄structio in arborez porphiriana p̄spicui p̄hi ac sacre
Theologie pfessoris Augustini d̄ Anchona: ordinis Fratru he-
remitazz sancti Augustini. Diligenter emendata p Llenabiles
sacre Theo. Lectorez fratrez Augustinū d̄ Olacentia: Llenabili
Lursoe sacre Theologie. Fr̄e Augustino d̄ Carmagnolia
coadiuuare. Revisaq; p Eximiu Doctorē Magistrū Alexan-
drū Achillinum Bononiensez. Impressa Bononie p Joah-
nez Antoñiū d̄ Bñdictis cīnez Bononiensez. 1503. die. io. Iulij.